

**Debrecen-Bánki Református Egyházközség
által fenntartott**

DEBRECEN-BÁNKI REFORMÁTUS ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2019

TARTALOMJEGYZÉK

1. Az intézmény adatai	4
2. Törvényi háttér	5
3. Az óvoda története	6
4. Az óvoda bemutatása	8
5. A református óvodai nevelés feltételrendszere	9
5.1. Személyi feltételek	9
5.2. Tárgyi feltételek	10
6. Pedagógiai programunk szellemisége	11
6.1. A Magyarországi Református Egyház Nevelési intézményeinek Küldetésnyilatkozata	11
6.2. Gyermekkép	11
6.3. Óvodakép	12
6.4. Óvodai nevelésünk alapelvei	12
6.5. Óvodai nevelésünk célja	13
6.6. A nevelési cél elérése érdekében az óvoda egészére vonatkozó feladatok	13
6.7. Keresztyén szellemű nevelés	14
6.8. Elvárás munkatársainkkal szemben	16
6.9. Kíváncsi a szülőkkel szemben	17
7. Az óvodai nevelés feladatai	17
7.1. Az egészséges életmód alakítása	17
7.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	19
7.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés	22
8. Az óvodai élet megszervezése	23
9. Az óvodai élet tevékenységformái	25
9.1. Játék	25
9.2. Munka jellegű tevékenységek	27
9.3. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	30
9.4. A külső világ tevékeny megismerése	36
9.5. Verselés, mesélés	38
9.6. Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc	41
9.7. Mozgás	43
9.8. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	45

10. Az óvoda pedagógiai dokumentumai	47
11. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek	48
12. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	49
13. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység	51
14. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek	53
15. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése	54
15.1. Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése	54
15.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek	55
15.3. A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek	56
16. Az óvoda kapcsolatai	57
16.1. Az óvoda alkalmazottainak kapcsolata	57
16.2. Család és óvoda	57
16.3. Kapcsolat a fenntartóval	58
16.4. Kapcsolat a gyülekezettel	59
16.5. Kapcsolat a társintézményekkel, bölcsődével, iskolával, óvodákkal	59
16.6. Kapcsolat a munkánkat segítő intézményekkel	60
16.7. Külső szakmai kapcsolatok	61
~ Református Pedagógiai Intézet	61
~ Kapcsolat a magyar református óvodákkal	62
~ Kapcsolat a határon túli református óvodákkal	62
~ Kapcsolat a közművelődési intézményekkel	62
17. Megemlékezések, ünnepek	63
Felhasznált irodalom	66
A pedagógiai program érvényességével, módosításával, nyilvánosságával kapcsolatos szabályok	67
Legitimációs záradék	

1. Az intézmény adatai

Az intézmény neve: Debrecen-Bánki Református Óvoda

Címe: 4002 Debrecen Külső Diószegei út 176. sz.

Telefon/fax: 0652/751 935

E-mail: bankiovoda@gmail.com

Az intézmény fenntartója: Debrecen-Bánki Református Egyházközség

Címe: 4002 Debrecen Külső Diószegei út 176. sz.

Alapító okirat száma, kelte: 5/2016 (I.26.) 2016. 01. 26.

Működési engedély száma, kelte: HBB/12/00878-18/2013 2013.08.28.

Módosítás kelte: HB/13-OK/00616-2/2016 2016.03.16.

Engedélyező szerv neve: Hajdú- Bihar Megyei Kormányhivatal

Az intézmény OM azonosítója: 202831

Az intézmény típusa: óvoda

A költségvetési szerv főtevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:

Óvodai nevelés

Szakágazati száma: 851020

A költségvetési szerv alaptevékenységének kormányzati funkció szerinti megjelölése:¹

091110 Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai

091140 Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai

Az óvodába felvehető gyermekek száma: 50

Gyermekcsoportok száma: 2

A gyermekcsoportok összetétele: vegyes életkorú

Gazdálkodása: Az intézmény a fenntartó a Debrecen-Bánki Református Egyházközség által biztosított költségvetés alapján önálló gazdálkodási jogkörrel rendelkezik. A gazdasági, pénzügyi, munkaügyi feladatait a székhelyen látja el. Gazdálkodással összefüggő kötelezettséget a fenntartó jóváhagyása nélkül nem vállalhat.

Az intézmény egyházi felügyeleti szerve: Tiszántúli Református Egyházkerület Tanügyi Hivatala (Címe: 4026 Debrecen, Fűvészkert u. 4)

Az intézmény törvényességi ellenőrző szerve: Hajdú- Bihar Megyei Kormányhivatal

Az óvodai nevelés magyar nyelven folyik

A református óvoda nevelési elveiben és gyakorlatában elkötelezett a keresztyén értékek és életvitel közvetítésében a rábízott gyermekek felé, figyelembe véve a szülőknek azt a jogát, hogy gyermeküket vallási és világnézeti meggyőződésüknek megfelelő nevelésben részesítsék.

2. Törvényi háttér

- Magyarország Alaptörvénye
- 2011 évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 1995. évi I. törvény A Magyarországi Református Egyház Köznevelési Törvénye
- 363/2012. (XII.17.) számú Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- Az óvoda alapító okirata
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/20012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 326/2013.(VIII.30.) Kormányrendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 1992. Egyezmény a gyermekek jogairól Egyesült Nemzetek UNICEF
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről

3. Az óvoda története

„Bizony, az Úr ajándéka a gyermek, az anyaméh gyümölcse jutalom” (Zsolt.127.3)

A Debrecen-Bánki Református Óvoda fenntartója a Debrecen-Bánki Református Egyházközség. A Debrecen - Bánki Református Egyházközség Bánk 1500 lelkes településén végzi a maga szolgálatát. A vasárnapi istentiszteleten túl, imaóra és ifjúsági bibliaóra alkalmába kapcsolódhatnak be a hívek, de ezeken kívül még számos lehetőséget kínál hitéleti fejlődésben, kultúrában, kikapcsolódásban.

Gyülekezetünk vezetőjének, Buzás Dénes lelkipásztornak, a Debreceni Önkormányzattal és annak Vezetőségével való jó kapcsolata eredményezte azt, hogy a korábban bezárt Bánki Iskola épületét 2010. év végén használatba vette közösségünk, szociális intézmények működtetése céljára. Tehetségünkhöz mértén megtörtént az épületek szükséges fejlesztése, ami lehetővé tette azt, hogy gyülekezetünk a szükséges működési engedélyeket beszerezze. Azóta intézményünk folyamatosan fejlődik. Az ellátottak egyre szélesedő köre, egyre szívesebben vesz részt az itt zajló programokon, amelyeket a dolgozók elhivatott köre lelkesen és odaadóan szervez. Azonban a szociális szolgáltatás igen magas színvonalát is felülmúlja ezen a helyen az Istentől való elhivatottság, ugyanakkor a Tőle való lehajló szeretet, és emberi törődés gyakorlása. Ennek az intézménynek a működése azáltal kezdett el erősen bevésozni a Debreceniek köztudatába, hogy 2013-ban elnyerte Debrecen Város nagydíját a „Tiszta udvar – rendes Ház” program keretében. Ezen a megmérettetésen nagyon sokat számított nemcsak egy-egy intézmény külleme, esztétikai kinézete, hanem az ott folyó közélet is. Ebben az intézményben működött nappali ellátás idősek és beteg emberek számára egyaránt. A négy tanyagondnoki szolgálat lefedi Bánk egész területét, amely térítésmentes lehetőséget kínál az ott élők számára a bevásárlás segítésére, ügyek intézésére, kórházba való eljutásra, vagy akár gyermekszállításra is. A szociális étkeztetés által napi több száz ember juthat nagyon kedvező áron meleg ételhez. A családi napközi pedig egy csodálatos környezetben fogadta a gyermekeket, akiknek lovaglási, kirándulási, és egyéb színes programokat is biztosít az intézmény.

A Bánki Református Óvoda Debrecentől 7 km-re, erdei környezetben, falusi hangulatot idéző 2 csoportos intézmény, melyet a Debrecen-Bánki Református Egyházközség fenntartásában működik.

Óvodánk megalakulásának okai, meglehetősen sajtóságosak.

Bánkon 2012. július 1. napjával bezárta kapuit egy itt működő óvoda, mely 19 gyermek mindennapjainak nyújtott gyermekközpontú környezetet és nevelést.

A szülők kénytelenek voltak Debrecenben elhelyezni gyermekeiket. Hamar bebizonyosodott, hogy az itt élők számára nélkülözhetetlen ez az oktatási intézmény egység. A családi napközi annak túltelítettsége miatt nem képes befogadni több gyermeket. Sok-sok utánajárás, jelentős fejlesztések előzték meg ennek az óvodának az újbóli engedélyeztetését. Jelentős támogatók segítettek ebben a református egyház ügyét. Volt olyan felajánló, egy bizonyos „Böbe néni” személyében, aki egymaga 1.000.000 Ft-tal támogatta az óvoda beindítását. A Kormányhivatallal történt mindenre kiterjedő egyeztetések után, és a szükséges egyház főhatósági és püspöki engedélyek beszerzése után, az óvoda újból beindulhatott, immáron református egyházi óvodaként 2013 őszétől.

25 főre, egy csoportra, kapott engedélyt ez a kicsiny oktatási intézmény, ami 2013. szeptember 02-án indulhatott be a Debrecen – Bánki Református Egyházközség által fenntartott ÉLIM Református Szolgáltató Központ Intézményi kötelékében.

A gyülekezet óvodája ingyenesen kínál ebben a csodálatos erdei környezetben, állatsimogatási és lovaglási lehetőséget, kirándulásokon való részvételt, és adott esetben iskolabuszszal történő be és hazaszállítást.

Miután intézményünk ilyen szolgáltatásokat tud biztosítani a gyermekek számára, hamar híre ment óvodánknak. Az előzetes jelentkezések alapján várólistára kerültek a gyerekek, ami azt mutatta, hogy igény van egy másik csoport megnyitására is.

Egy másik felújított épületbe költözött az óvoda, ahol 2014. szept. 01-jén megkezdte a második csoport is a működését. Az Erdei Manó csoportba 26, míg az Erdei Huncutka csoportba 24 gyermek jár. A mai napi többszörös túljelentkezés van intézményünkbe.

Az óvodai nevelés, gyermekközpontú nevelési forma, mely a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik.

Nevelőtestületünk szakmai döntésének értelmében a **Tevékenységeközpontú Óvodai Nevelési Program** nevelésfilozófiáját, elemeit használta fel, a keresztény hitéleti nevelés szellemiségében, a helyi sajátosságokhoz, kondícióinkhoz igazítva Nevelési Programunk kidolgozásához. Segítséget nyújtott ebben a **református keretprogram** is. Nevelőtestületünk véleménye szerint e program szellemisége alkalmas leginkább arra, hogy a város zajától mentes, természet közeli helyi adottságoknak, elvárásoknak megfelelő tartalommal, a nevelőtestület tudását, kompetenciáját leghatékonyabban kiaknázva, a legeredményesebben tudjuk a ránk bízott gyermekeket nevelni.

Családias légkörben, gyermekközpontú környezetben biztosítja a gyermekek harmonikus személyiségfejlődését a keresztény hitéleti nevelés szellemiségében.

A református Óvoda a családias légkörre épít, módszere a prevenció, melynek belső tartalma a szeretet, a bizalom, az elfogadás.

A közös tevékenységen, játékon, párbeszédén keresztül tapasztalja meg a gyermek a személyére irányuló tiszteletet, elfogadást, szeretetet, megbecsülést.

Sok esetben a gyermekek a református óvodában szerzik első vallásos ismereteiket. Életkori sajátosságukból adódóan fontos, hogy kezdetben az őket körülvevő felnőttek tükrözzék Isten szeretetét. Megfelelő alkalmat kell teremteni az első közös vallásos tapasztalatok megszerzéséhez, melyet életkoruknak megfelelően értelmezni is kell. Segítenünk kell a kisgyermek hitéleti fejlődését.

Fontos számunkra a mindennapos imádság, mese, vers, éneklés, környezettudatosságra való nevelés, az egészséges életmód szokásainak kialakítása, a hagyományápolás: disznótorok rendezése, folklór napok...és természetesen a JÁTÉK.

Családias ellátást, légkört biztosítunk egyes korosztályú csoportunkban, ami lehetőséget ad arra, hogy minden egyes gyermekkel, egyéni fejlettségi szintjének megfelelően foglalkozhassunk, megadva a gyermek számára az egyéni fejlődést és a sikerélményt, a szülőkkel szorosán együttműködve

Mottónk:

„Úgy szeretünk, ahogy Isten szeret minket!”

- Feltétel nélküli szeretet
- Megbocsátásra való képesség
- Irgalmasságra és őszinteségre való nevelés
- Alázat, tisztelet, becsület
- Egyik legfontosabb értéknek jelenik meg a keresztény hit, szeretet, elkötelezettség
- A növény és állatvilág megismertetése, megszerettetése
- Környezettudatosságra nevelés, a természettel való szoros együttlét megtapasztalása
- Óvodánk egyedülálló udvara, kertje, háziállataink (lovak, tyúkok, kacsák, rackák, nyulak! őzike! rendszeres gondozása
- lovaglás

- „Én is a természet része vagyok!” élmény átélése
- Egészséges életmód kialakítása játékkal, élményekben gazdag programok segítségével
- Hagyományápolás: disznótorok rendezése, folklór napok...

Miután intézményünkbe több korosztály (bölcsi, óvoda, iskola) is jelen van, ezért Istennek hála a családok számára így lehetőség nyílik arra, hogy gyermekeik születésüktől fogva kiskamasz korukig keresztyén szemléletben, természetes erdei környezetben fejlődhessenek. A generációk találkozását pedig elősegíti, hogy az idősek nappali ellátásával is szoros kapcsolatban vagyunk, közös programok, főzések, sütemény készítés során.

4. Az óvoda bemutatása

4.1. Az óvoda természeti környezete

Bánk településrész Debrecen közigazgatási területén, a város dél-keleti peremén terül el, 7 km-re Debrecen határától, Létavértes irányában.

Bánk az Árpád-korban keletkezett legkorábbi magyar település volt, majd a város létesített megfelelő területet a szőlők, gyümölcsösök és veteményesek számára. Így alakultak ki a várost övező kertségek, amik régen nemcsak gazdasági hasznot hoztak, hanem a város levegőjét is tisztították. Ma már belterületnek számítanak. Jelenleg Debrecenre továbbra is körbeveszik kertségek (Bízcó István-kert, Bayk András-kert, Bánk), melyeket lassan belterületnek lehet tekinteni. A területek településszerkezete sajátságos, apró utcák, kacskaringós keskeny földutak alakultak ki. A település rész központi részét jelenleg 8 nagyobb utca mesterségesen kialakított rács szerkezete adja, ahol egyre több fiatal és középkorú család lakik. A családok egy része Debrecen városból kiköltöző lakó, akik az alacsonyabb telekárak miatt tudnak ingatlant vásárolni, építeni.

A Bánki Református Óvoda itt található, erdei környezetben, a város zajától mentes, családias légkörben. Óvodánk egyedülálló udvara, kertje, háziállataink (lovak, tyúkok, kacsák, rackák, nyulak, őzikék), mind a falusi hangulatot idézik.

Természet közeli helyi adottságok lehetővé teszik a növények és az állatok megismerését, az állatok gondozását ill. lovagolhatnak is a gyerekek.

Gyermekközpontú környezetben, hatalmas játékokkal felszerelt udvaron a gyermekeknek számtalan lehetőség nyílik a mozgás gyakorlására.

4.2. Az óvodát igénybe vevő családok szociokulturális helyzete

Az óvodánkba járó gyermekek különféle szociokulturális háttérrel érkeznek.

Vannak, akik a belvárosból és vannak, akik a kertségből járnak hozzánk. A kertségekbe költöző emberek többsége földműveléssel, állattartással foglalkozik, így a szülők, nagyszülők is kapcsolatban állnak a mezőgazdasággal, nem áll tőlük messze a természet szeretete. A belvárosból érkezők pedig a tiszta levegő, és az erdő közelsége miatt is választottak bennünket. A kétkezi munkástól a diplomás szülőig, mindenféle végzettségű megtalálható intézményünkben.

A családok helyzete különböző, de az Isten szeretete viszont közös és ezáltal egyirányba menő közösséget alkotunk az óvodában.

5. A református óvodai nevelés feltételrendszere

5.1. Személyi feltételek

A református óvodában az egész napot áthatja a keresztyén szellemiség. Az óvoda dolgozói egész személyiségükkel tükrözik a keresztyén hitet, ismerik a Szentírást és élő kapcsolatban állnak a Szentháromság Istennel. A Bibliai integrációt közvetítik az óvodai élet mindennapjaiban, annak nevelési és tanulási folyamataiban.

Óvodánkban 4 fő óvodapedagógus és 2 fő óvodai dajka összehangolt munkájával neveljük, gondozzuk a gyermekeket. A Pedagógusaink óvodapedagógusi diplomájuk mellett hárman fejlesztői diplomával, míg egy 1 fő közoktatás vezetői, gyermekvédelmi szakvizsgával is rendelkezik. Az óvodapedagógusok munkáját csoportonként egy-egy fő dajka segíti, a köztük meglévő harmónia és együttműködés, emberi viszonyulás mintaként áll a gyermekek előtt. Az óvodában a nevelőmunka domináns szereplője az óvodapedagógus. Jelenléte fontos a nevelés egész időtartamában. A dajkát a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük, egyike a gyermeket nevelő felnőtteknek, aki éppúgy, mint az óvodapedagógus magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre. A tálalókonyhában a munkát és az óvoda takarítását az óvodai dajkák végzik.

Fontosnak tartjuk ismeretünk és tudásunk fejlesztését. Szakmai munkánkat rendszeres megbeszélésekkel, továbbképzéseken való részvétellel, az újonnan megjelent szakirodalom beszerzésével kívánjuk színvonalasan végezni. A továbbképzések tartalma igazodik egyrészt a törvényi követelményekhez, a pedagógiai programunkhoz, a korszerű pedagógiai ismeretek elsajátításához, az óvodapedagógusok szakmai érdeklődéséhez.

Szükségesnek tartjuk, hogy a csoportban együtt dolgozó óvodapedagógusok szakmai téren, valamint személyiségükben is úgy tudjanak együtt dolgozni, hogy az a gyermek javát szolgálja. Az óvoda vezetője hitével, szakmai tudásával, magatartásával elősegíti a gyermekek nevelésében, gondozásában résztvevő munkatársak, pedagógusok, dajkák keresztyén világnézetének hiteles átadását a gyermekek és családjuk felé.

Református Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Debreceni Tagintézményéből a logopédus, fejlesztőpedagógus, gyógy testnevelő, pszichológus biztosítja helyben a gyerekek fejlesztését.

A hitoktatást szakember végzi. Mindenki részt vesz ezen a foglalkozáson, ahol 2 csoportra vannak bontva a gyerekek. Hetente ismerkednek meg különböző bibliai történetekkel, énekekkel.

A munkakörök szerinti személyi feltételek

Munkakör	Fő	Végzettség
Óvodavezető	1	Főiskolai
Óvodapedagógus	3	Főiskolai
Dajka	2	Érettségi/Óvodai dajka szakképzettség

A pedagógusok előmeneteli rendszerében elért fokozat szerint

Fokozat	Fő
Pedagógus II.	1
Pedagógus I.	3

Az óvodapedagógusok szakvizsgás végzettségei

A végzettség megnevezése	Fő
Közoktatás vezető	1
Gyermekvédelem	1
Fejlesztői	2
Fejlesztői (továbbképzés)	1

5.2. Tárgyi feltételek

Az óvodának helyt adó épület és a játszóudvar nagysága adott. Az épület adottságait figyelembe véve 2 óvodai csoport és a hozzá tartozó mosdóhelyiséggel és egy piciny gyermeköltöző kialakítására volt mód. Az óvodai csoportszobák 50 m² alapterülettel rendelkeznek. A csoportszoba alapvetően többfunkciós helyiségekként működik a meglévő adottságokhoz alkalmazkodó kialakítással, berendezéssel. Célunk egy esztétikus, biztonságos, ugyanakkor családias hangulatú, gyermekközpontú óvoda kialakítása.

A különböző játékokat, textíliákat, ábrázolási tevékenységhez szükséges eszközöket az eszköznormában előírtakat beszerezzük, a református keresztyén neveléshez szükséges eszközkészletet folyamatosan bővítjük.

A tornaszobai ellátás egy másik épületben megoldott.

Óvodánk egyedülálló udvara, kertje, háziállataink (lovak, tyúkok, kacsák, rackák, nyulak, őzike!) rendszeres gondozásával a gyerekek közvetlen kapcsolatba kerülnek a természettel.

A hatalmas játszóudvaron törekszünk a természetes növényzet kialakítására, megtartására. Az óvodai udvar EU-s szabványnak való megfelelését, a gyermekek biztonságos udvari játékainak kialakítását folyamatos beszerzéssel és karbantartással oldjuk meg. Szükséges az eszközök folyamatos feltöltése, bővítése, pótlása, cseréje. A gyermekek számára biztonságos, kényelmes környezet biztosítunk. A gyermekek számára az egészségvédelem, mozgásigény, játékigény kielégítését szem előtt tartjuk.

Az intézmény tálalókonyhával rendelkezik, a gyermekek saját csoportszobájukban étkeznek. Az ételek szétosztását a tálalókonyhán végzik a dajkák. A napi háromszori étkezés biztosított.

A 20/2012.(VIII. 31.) EMMI rendelet 2. sz. melléklete által előírt kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléseiről tekintetében a neveléshez szükséges eszközökkel rendelkezünk, melyet jelen dokumentum mellékleteként csatolunk.

6. Pedagógiai Programunk szellemisége

6. 1. A Magyarországi Református Egyház Nevelési intézményeinek Küldetésnyilatkozata

A Magyarországi Református Egyház joga és kötelessége, hogy a magyar református gyermekek lehető legszélesebb köre számára nevelési-oktatási intézményeket alapítson, működtessen.

Jézus Krisztus Missziói parancsa: „... tegyetek tanítvánná minden népeket...” /Máté 28,19/ nem csupán az egyháznak szól, hanem a családnak és az óvodának is.

Óvodánk azzal válik reformátussá, hogy az óvodai közösség minden tagja osztozik a keresztyén világszemléletben. Ezért az evangéliumi elvek válnak nevelési eszménnyé, belső ösztönzővé és egyúttal végső céllá. Református óvodánk a családi szellemre épít, módszere a prevenció, melynek belső tartalma a szeretet és a bizalom.

Mindhárom kívánja a nevelő állandó jelenlétét. Nagy gondot fordítunk a gyermek és családja megismerésére.

Valljuk: „csak a megismert gyermek nevelhető”

A református óvoda keresztyén közösség. Olyan hitvalló pedagógusokat feltételez, akik életpéldájukkal, minden megnyilvánulásukkal keresztyénné, krisztusi emberré kívánják nevelni óvodásainkat.

Öntudatos magyar reformátusokat, akik tiszteletben tartják az egyház, haza törvényeit, hagyományait, ünnepeit, és mindenkor azokhoz méltóan viselkedjen; rendszeresen részt vegyen gyülekezeti istentiszteleti alkalmakon; óvja környezetét; tiszteletet, megbecsülést és felelősségérzetet tanúsítson egyháza, nemzete és hazája, szülei, nevelői, társai iránt.

Gondosan ápolja az anyanyelvet és a magyar nemzeti hagyományokat, megértetni a gyerekekkel, hogy a világ megismeréséhez elsősorban saját nyelvükön, kultúrájukon keresztül vezet az út, rendszerességével és következetességével a személyes és társadalmi szintű kötelességtudat és áldozatvállalás mintáját állítja növendékei elé.

6. 2. Gyermekképünk

Programunk az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, egyedi személyiség

Egészséges, boldog, jó teherbíró képességű, pozitív énképpel rendelkező gyermekeket szeretnénk nevelni.

Mottónk:

„Úgy szeretünk, ahogy Isten szeret minket!”

- Feltétel nélküli szeretet
- Megbocsátásra való képesség
- Irgalmasságra és őszinteségre való nevelés
- Alázat, tisztelet, becsület
- Egyik legfontosabb értéknek jelenik meg a keresztyén hit, szeretet, elkötelezettség
- A növény és állatvilág megismertetése, megszerettetése
- Környezettudatosságra nevelés, a természettel való szoros együttlét megtapasztalása
- Óvodánk egyedülálló udvara, kertje, háziállataink (lovak, tyúkok, kacsák, rackák, nyulak! őzike! rendszeres gondozása
- „Én is a természet része vagyok!” élmény átélése

- Egészséges életmód kialakítása játékkal, élményekben gazdag programok segítségével
- Hagyományápolás: disznótorok rendezése, folklór napok...

Nevelőközösségünk érzelemgazdag, boldog gyermekek nevelésére törekszik, akik fogékonyak a szépre, értéknek tekintik saját egészségüket, és az őket körülvevő természeti környezetet, önállóak és kreatívak.

Harmóniában és szeretetben élnek Istennel, önmagukkal és környezetükkel.

6. 3. Óvodaképünk

Az 1993. évi Köznevelési törvény lehetővé tette, hogy azok a szülők, akik a gyermekeiket vallási és világnézeti meggyőződésük alapján hitben kívánják nevelni, erre lehetőséget kapjanak az óvodai nevelés során is. Működjenek olyan óvodák, melynek programjába a keresztyén szellemben való nevelés kulcsfontosságú szerepet tölt be.

Óvodánk a Debrecen-Bánki Református Egyházközség által fenntartott köznevelési intézmény. A hitéleti nevelésünk, és az a tény, hogy az egész napot áthatja ez a légkör, a gyermekeink pozitív személyiségének kialakulását segíti elő. Bizalmat, hitelességet és feltétel nélküli elfogadást jelentsen a gyermekek számára.

Döntéseinket, gyermekeink érdekeit szem előtt tartva hozzuk meg és ezt figyelembe véve alakítjuk életüket, folyamatosan figyelve arra, hogy az óvoda gyermekek legfőbb tevékenysége a szabad játék.

A gyermekek életfeltételei, mozgásszegény életmódja miatt az egészséges életmódra nevelés területén biztosítjuk a fokozott mozgásigény kielégítését azáltal, hogy hatalmas udvarunkon a gyermekek szabadon, egyéni elképzelésük szerint mozoghatnak. Lehetőséget kapnak a lovaglásra, erdőbe szervezett kirándulásokra. Gyümölcsnapok bevezetésével is segítjük az egészségük védelmét.

Az óvodai életrend nyugodt, kiszámítható ritmusával tesszük lehetővé a gyermekek számára a biztonságot nyújtó életkoruknak megfelelő, családokkal szorosan együttműködő harmónikus mindennapokat.

6. 4. Óvodai nevelésünk alapelveink

- A református óvodánkban a Biblia üzenetére épülnek nevelési alapelveink.
- Az élet minden területéhez utat mutat a Biblia, így a gyermekeink neveléséhez is világos és határozott koncepciót ad.
- Pedagógiai munkánk egy egész életre kiható, meghatározó, felelősségteljes vállalkozás.
- Hisszük, hogy a református nevelés, szemlélet által boldog, tartalmas, felejtetetlen élményekben gazdag óvodáskort tudunk teremteni, melyre a későbbiek során jól lehet építkezni.
- A gyermekek tisztelete, elfogadása, védelme, mindenekfelett álló érdeke egységet alkotnak nézeteinkben.
- Alapvető követelménynek tartjuk, hogy óvodásaink érezzék ránk mindig számíthatnak, sikereiknek örülünk, nyugalmat, biztonságot nyújtunk számukra, megkapjanak minden segítséget testi, pszichés és mentális fejlődésükhöz, egyéni szükségleteik kielégítéséhez.
- Az óvodánkban dolgozók mintaként szolgálnak óvodásaink számára, akik a gyermekek közösségi életének irányítói, maguk is benne élnek a gyermekközösségében, és mindig

látják, hogy melyek a következő feladatok, hogy milyen segítségre, tevékenységre van szüksége a csoportnak és azon belül az egyes gyermekeknek.

- Tudatos munkánk elsősorban a gyermek semmi mással nem pótolható tevékenységére, a játékra épít. Nevelésünk tartalma minden, ami a gyermek környezetéből származó élmény, tapasztalat, ismeret.
- Harmonikus személyiségfejlődésük elősegítésére az egyéni képességeikhez igazodó nevelési módszereket és eljárásokat alkalmazunk.
- Egyszerű, a gyermekek elmélyült tevékenységét elősegítő szokásrendszert alakítunk, mely támaszt nyújt a szociális tanuláshoz, az érzelmi elköteleződéshez a helyes és értékes cselekedetek iránt.
- Segítjük a gyermeket abban, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztyén kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldre és családdal való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

6. 5. Óvodai nevelésünk célja

- átfogó célunk a keresztyén szellemű nevelés, ami által a gyermekek megismerkednek Isten szeretetével, gondoskodásával, személyes kapcsolatuk alakul Istennel, imádkozó emberré válnak.
- a magyar népi hagyományok ápolása
- természet iránti szeretet kialakítása
- egyházi, világi ünnepek megtartása
- egészséges életmód kialakítása mozgásra, játékra alapozva
- érzelmi nevelés, szocializáció
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés, nevelés a Biblia üzenetét közvetítve bármilyen kultúrájú háttérből érkező gyermek felé

Az óvodáskorú gyermekeink egyéni képességeit felfedezve, megismerve, az eltérő fejlődés ütemét figyelembe véve, derűs, elfogadó, családias, élmény-gazdag természet közeli környezetben, változatos tevékenységek biztosításával, a fejlesztést szolgáló sokféle hatás összehangolásával, keresztyén szemlélettel a gyermeki személyiség kibontakoztatása, pozitív irányú fejlesztése.

6. 6. A nevelési cél elérése érdekében az óvoda egészére vonatkozó feladatok

- Bontakozzék ki a környezetükbe jól eligazodó, sokoldalú, boldog, harmonikus személyiség.
- Alakuljon ki bennük helyes önértékelés, értékrend.
- Alakuljon ki a gyermekekben a természet iránti pozitív érzelmi kötődés.
- Egyéni komplex képességfejlesztéssel, alkalmassá váljanak életre.
- A megismert bibliai családmodell értékékként épüljön be az életükbe.
- Szeretetre nevelés az óvodánk által képviselt értékekben valósul meg.
- Megmutatni, megismertetni, megszerettetni református egyházunk közösségét.

- Együttműködés és közös programok szervezése a helyben található intézményekkel (CSANA, Idősek nappali ellátása, Iskola).

6. 7. Keresztény szellemű nevelés

„Engedjétek hozzám jönni a kisgyermeket, és ne tiltsátok el tőlem őket, mert ilyeneké az Isten országa.” (Mk 10, 14)

A keresztény szellemű nevelés az egész nevelési folyamatot áthatja. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek szeretetben nevelkedjenek. Tanulják meg, hogy szeretetet nemcsak kapni, adni is jó.

A keresztény hitre nevelés alapjait az ismeret, a megismerés, a bizodalom és az engedelmesség adja.

Az engedelmesség, jelenti pl.: a csoport együttélési szabályainak betartását.

Az ismeret állandóan változik, az Istenről szerzett tapasztalatok által.

A megismerés folyamatában nemcsak kognitív, hanem érzelmi és indulati jellemzőink is részt vesznek. „Nyitott utat” kell, hogy adjunk társainknak, hogy megismerjenek bennünket, s nekünk is így kell társaink felé fordulni.

A bizalom: szívbeli bizalom, Isten által adott bűnbocsánat. A gyermek számára közvetítjük, hogy bízunk benne, elfogadjuk. Ez az alapja annak, hogy ő is bízjon Istenben, s embertársaiban. A keresztény szellemű nevelés feladatai tehát az óvodában a pozitív énkép alakítása, a kapcsolat- és a bizalomképességének fejlesztése. Mivel az óvodáskorú gyermek alapvető tevékenysége a játék, ezért gyermekeink óvodai napjait ez a tevékenység határozza meg. Ebből adódóan a keresztény szellemű nevelés ettől el nem választható és így a gyermekek egész napját áthatja.

A keresztény óvodai nevelésünknek vannak kiemelt alkalmak, amelyek megvalósítása a gyerekek életkorához igazított formában és tartalommal, megfelelő szakmódszertani módszerrel épülnek fel.

- Bibliai történet feldolgozás
- Óvoda napirendjéhez kötött imádságok
- Az ünnepek

Bibliai történetek feldolgozása

Az lenne jó, ha a Bibliával való találkozás a családban megtörténne, erre azonban még nem minden gyermeknél építhetünk.

Fontos a családokkal való szoros együttműködés. A kisgyermek inkább érzik, mint értik a hitbeli dolgokat. Történeteken, énekeken keresztül juthat el hozzájuk Isten üzenete.

Ezért a keresztény nevelés egyik kiemelt jelentőségű alkalmaként és, lehetősége az óvodában a bibliai történetekkel való ismerkedés. A bibliai történet műfaja alapvetően más, mint a mese műfaja, ezért az életkori sajátosságokat szem előtt kell tartani. Azokat a történeteket részesítjük előnyben, amelyek a korosztály adottságainak megfelelően Isten oltalmazásáról, szeretetéről, gondoskodásáról szólnak. Ez a szemlélet határozza meg az elmondásra ajánlott bibliai történeteket.

A bibliai történetmondás, a csendes percek, áhítatok alkalmain az Isten dolgairól hallunk és arról beszélgetünk. Nem az ismeretek halmozása a célunk, hanem az üzenetek belsővé válása az átélt élményeken keresztül. A történet elbeszélése, bemutatása során élünk a módszertani megoldások számtalan formájával, lehetőségével, amely az adott történethez és a gyermekcsoport életkorához, érdeklődési szintjéhez leginkább megfelelő.

A megszokott liturgia, a rendszeresen használt szimbólumok állandóságot, biztonságot közvetítenek a gyermekek felé. Egyben magukban hordozzák az üzenetet: most az Isten dolgairól fogunk hallani.

Összekulcsoljuk a kezünket, meghajtjuk a fejünket, hogy amíg imádkozunk, ne terelje el semmi a figyelmünket. A gyermek imádság egy-két mondat. Annak megéreztetése, hogy az Isten megszólítható. Beszélhetek hozzá, mert meghallgat. (A református óvodai nevelés keretprogramja)

Óvoda napirendjéhez kötött imádságok

Minden étkezés előtt a megterített asztal körül ülő gyerekekkel elcsendesedünk és énekben, vagy szóban kötött imát mondunk, áldást kérünk ételünkre. Az étkezés befejezésekor hálát adunk az ételért, italért. Alvás előtti meghitt lefekvéshez kapcsolódó imák megnyugtatók, elcsendesítik a gyermekeket.

Ünnepek

„Az ünnepek szépséget, ritmust, értelmet adnak a hétköznapoknak. A keresztény óvodákban az ünnepek az öröm, a hálaadás alkalmai a gyermekeknek, felnőtteknek egyaránt.” (A református óvodai nevelés keretprogramja)

Az átélt élmények segítik az Istenhez és egymáshoz tartozásuk érzését, élményét. Minden ünnep alkalmával lényeges momentum az érzelmi ráhangolódás. Minden ünnepet úgy kell megélnünk, hogy az mélyítse el az ünnep jelentőségét, mondanivalóját. Az ünnepi készülődés izgalma, a várakozás öröme meghatározza az ünnep hangulatát. Fontos, hogy ezek a napok örömet, bensőséges, Isten közeli légkört jelentsenek, fel se merüljön a szerepeltetés okozta stressz. Vannak életünkben visszatérő elemei az ünneplésnek, ezzel a hagyományteremtés a célunk. Az ünnepek, a hagyományok keltette élmény, a közösséghez, a gyülekezethez tartozás érzésének első megtapasztalása gyermekeink életében.

Ilyen ünnepeink pl. Adventi várakozás, karácsony, húsvét, pünkösd stb.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Hitélethez kapcsolódó énekek hallgatása, tanulása
- Óvodáskorban megérthető bibliai történetek mesélése
- Ünneplés megtanítása
- Ünnep érzelmi tartalmának megtöltése
- Az ünnep, jeles nap kiemelése a mindennapi élet eseményeiből
- Az ünnep előkészítése
- A szülők bevonása az ünnepi előkészületekbe (nyílt nap)

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A tanult imádságokat önállóan tudják elmondani.
- Várják, és szívesen hallgatják a bibliai történeteket.
- Részt vesznek a történet hallgatásához szükséges feltételek kialakításában.
- Ismernek egyházi ünnepekhez kapcsolódó verseket, dalokat, képesek azok fölidőzésére.

- Tanult történeteket föl tudják eleveníteni játék, és vizuális tevékenység formájában.
- Énképük pozitív, bizalom- és kapcsolatteremtő képességük fejlett.
- Szeretik és elfogadják társaikat.
- Erkölcsi értékítéleteik életkorunknak megfelelően fejlett.

6. 8. Elvárás munkatársainkkal szemben

Olyan etikai és szakmai elvárás a kíváncsú óvodapedagógusainktól, melyet a fenntartó egyházi testületek törvényei, szabályrendeletei, nevelőkre vonatkozó etikai kódexe is megkövetel:

„MRE 2005. évi II. tv. VII. 53.§- a alapján:” a pedagógus hivatásának gyakorlása közben és magánéletében egyházához és hazájához való hűségével, feddhetetlen életmódjával, vallásának gyakorlásával mutasson példát.” – MRE Kt VII. 48.§ alapján: „Az intézmény minden alkalmazottjának tekintet nélkül arra, hogy milyen vallású és milyen munkakörben dolgozik, figyelembe kell vennie, hogy református keresztyén közösség munkatársa, és köteles megjelenésével, megnyilatkozásaival, valamint életvitelével segíteni az ifjúság evangéliumi hit és erkölcs szerinti nevelését.”

A református intézmények számára készült „Etikai kódex” ismerete és betartása, a keresztyén életvitel folytatása, kötelezettségeink közé tartozik nevelőtestületre, vezetőre és vezetettekre egyaránt vonatkozik. Megkívánjuk, hogy az Etikai kódexnek megfelelő magatartás – a gyermekek számára elsődlegesen érthető – nonverbális csatornákon is megnyilvánuljon. Elfogadó, problémamegoldó, pozitív, segítőkész, szeretetteljes, de nem megengedő attitűd az elvárásunk.

A gyermek és egymás tisztelete jellemezze kapcsolatainkat. Úgy teszem a dolgom mások javára, hogy csendben igyekszem a helyes cselekedni. Az óvodapedagógus legyen nyitott minden értékre, szakmai érdeklődését tartsa ébren. Az intézmény vezetőjének lehetőséget kell teremtenie a munkatársak lelki épülésére (bibliaórák, áhítatok, istentiszteleti alkalmak), szakmai fejlődésre (továbbképzések, konferenciák).

Pedagóguskép

Óvodapedagógusaink feltétel nélkül szeretik, és tisztelik a gyermeket, a szülőt, elfogadják a különbözőségeket. Az óvodás gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követik és írásban rögzítik, tudatosan fejlesztik. A szülőt folyamatosan tájékoztatják az elért eredményekről, gyermekének fejlődéséről. Jellemzi őket a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, a megújulásra való törekvés, egymás elfogadása, segítése, tisztelete, együttműködés a közösen megfogalmazott célok elérése érdekében. Jó munkahelyi légkörre, hatékony munkakapcsolatra törekvés az intézmény minden partnerével. Tervezik a saját szakmai jövőjüket, fejlődési lehetőségeiket, ismereteiket gyarapítják önképzés és továbbképzés során egyaránt. Szakmailag elhivatottak, igyekeznek megfelelni a társadalmi, oktatáspolitikai, és szervezeti elvárásoknak. A gyermeki közösség aktív, tevékeny irányítói. Tudatosan alkalmazzák a közösségfejlesztés változatos módszereit, élmény gazdag tevékenységek biztosításával.

Dajka kép

Figyelemmel kíséri az óvodapedagógusok elvárásait és annak megfelelően vesz részt a nevelőmunkában.

Elfogad minden gyermeket és ennek megfelelően segíti személyiségük fejlődését. A szokásrendszer alakításában erősíti a gyermekeket személyes példaadással. Megfelelően, példamutatóan kommunikál a gyermekekkel és felnőttekkel egyaránt. Folyamatosan biztosítja az óvodai élethez szükséges megfelelő higiéniai feltételeket pontos, precíz munkavégzéssel. Aktívan részt vesz a rendezvények lebonyolításában.

6. 9. Kíváncsi a szülőkkel szemben

Az óvoda igazi keresztyén szellemisége a szülők támogatása nélkül nem valósulhat meg. Természetesnek vesszük, hogy a szülők elfogadják, tisztelik az óvoda református jellegét, értékrendszerét, nevelési elveit, becsülik az intézményben dolgozók munkáját. Ennek érdekében lehetőséget biztosítunk arra, hogy az óvoda pedagógiai programját, feladatait megismerjék.

7. Óvodai nevelésünk feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés.

7. 1. Az egészséges életmód alakítása, egészségnevelés

Az egészségnevelés az óvoda minden nevelési mozzanatában jelenlevő feladat.

A feladat megvalósításánál abból kell kiindulnunk, minden ránk bízott gyermek fejleszhető, erősíthető.

Az egészséges életvitel igényének kialakítása a fizikai állapot védelme, edzése az óvodai nevelés egyik alapvető tevékenysége, amely segíti a gyermek szükségleteinek kielégítését. Elősegíti növekedését, fejlődését. Ezek mellett hozzájárul egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez és megteremti a nevelési hatások érvényesülésének feltételeit.

Az ember egészségügyi szokásai döntően kisgyermekkorban alakulnak ki, ezért különösen nagy a felelősségünk.

Meggyőződésünk, hogy egészséges gyermek csak egészséges környezetben létezhet, ezért fontos feladatunknak tekintjük az egészséges óvodai környezet kialakítását, fenntartását.

A helyesen kialakított életritmus visszahat az életfolyamatokra. Ezért rugalmas, de a gyermekek élettani szükségleteit kielégítő napirendet tervezünk. Különös figyelemmel érvényesítjük, a mozgás, a szabadlevegőn való tartózkodás az alvás-pihenés és a táplálkozással kapcsolatos szükségletek kielégítését.

A gyermekek **mozgási** igényének kielégítésére, testi képességeinek fejlesztésére spontán és szervezett lehetőségeket biztosítunk. A mindennapos testnevelés, a mozgásos játékok, séták, kirándulások, lovaglás, kutyaterápiás foglalkozások teszik ezt lehetővé. Ehhez az óvodapedagógus teremti meg a balesetmentes és változatos feltételeket (eszköz, balesetmentes hely, idő, ötlet).

A mindennapos mozgásra és szervezett foglalkozásra, a napi és hetirend szerint kerül sor.

Télen-nyáron élünk az udvar adta lehetőségekkel. A gyermekek testi fejlődésének, mozgásigényének kielégítését szolgálja hatalmas udvarunk.

A gyermekek edzése érdekében fontosnak tartjuk, hogy minél több időt töltsenek a szabadban, ahol a természetes mozgásokat, mozgáselemeket hosszantartóan, kedvük szerint, egyénileg gyakorolhatják.

Önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük a gyermekeket.

A **gondozás** alapja az óvónő és a kisgyermek közötti meghitt viszony, természetes testközelség. A gyermekek fokozatosan válnak képessé szükségleteik önálló kielégítésére, fejlettségi fokuknak megfelelően, eltérő ütemben fejlődhetnek.

Az óvodai egészségnevelés háttere a család. A gyermek számára a szülők, valamint a közvetlen környezet jelenti a modellt. Ezért nagyon fontosnak tartjuk a családokkal való együttműködést, a családok szemléletformálásának segítését az egészséges és természetes életmód szokásalakításának terén.

A testi szükségletek kielégítése alapozza meg a gyermek jó közérzetét.

A **táplálkozás** a növekedés és fejlődés egyik legfontosabb feltétele. Igényessége terjedjen ki az esztétikus terítésre. A gyermekek ismerjék meg és sajátítsák el a kulturált étkezés szokásait. Figyelembe vesszük az ízlés és étvágy tekintetében az egyéni különbségeket, esetleges ételallergiát. A folyadék, az étkezések alkalmával és az egész nap során igény szerint rendelkezésre áll a gyermekeknek.

Nagy gondot fordítunk a különösen a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só- és telített zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére.

Tanulják meg az evőeszközök helyes használatát.

Váljon természetessé az étkezés előtti és utáni hálaadó imádság.

Az **öltözködés** során minden gyermeknek szükség szerint segítünk. A szülők figyelmét felhívjuk az időjárásnak megfelelő, réteges öltözködés fontosságára, a komfortérzetet szolgáló kényelmes ruhák és a lábat megfelelően megtámasztó cipő használatára.

A **testápolás** a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres, szükség szerinti tisztálkodásukat és tisztaságigényük kialakulását szolgálja. Törekednünk kell a családi és óvodai gondozás, szokások összehangolására, a gyermekkel való bensőséges kapcsolat kialakítására, hogy az óvónői modell személyes értékévé váljék. Megteremtjük a fogmosáshoz, a WC használatához a feltételeket úgy, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan és kellő intimitással végezhesék ezeket a tevékenységeket.

A szervezet egészséges fejlődéséhez elengedhetetlen a **pihenés** biztosítása is. Az elegendő, pihentető, nyugodt alvás a gyermek szomatikus, pszichés fejlődésének fontos feltétele. Gyermekeink délutáni, nyugodt pihenéséhez megteremtjük az optimális feltételeket (szellőztetés, csend, nyugalom). Mindennapjaink elmaradhatatlan eleme az alvás előtti meghitt mesélés, altatók dúdolása, lefekvéshez kapcsolódó imák, mely megnyugtatja, elcsendesíti a gyermekeket.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek gondozása, testi-lelki szükségleteinek, komfortérzetének egyéni igények szerinti kielégítése csoportban dolgozó dajkák bevonásával.
- A gyermekek egészségének védelme, edzése
- Mozgásigényük kielégítése, nagy és finommozgásuk fejlesztése
- Az egészséges életmód szokásainak megalapozása

- A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása
- A helyes életritmus kialakítása az életkori sajátosságokat szem előtt tartó rugalmas, következetes napirend és heti rend megtervezésével és megszervezésével
- Egészségtudat, egészséges táplálkozási szokások kialakítása
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása
- A szülők folyamatos tájékoztatása, bevonása az óvodai és az otthoni egészséges életmódra nevelés tartalmának, céljának elérése érdekében
- Szükség esetén megfelelő szakemberek bevonásával speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi-lelki nevelési feladatok ellátása
- rendszeres védőnői kapcsolattartás, a gyermekek higiénés ellenőrzése, probléma megbeszélése érdekében (pl. érzékszervi, tartási rendellenességek),
- önálló munkajellegű feladatoknál a veszélyhelyzetre való figyelemfelhívás (pl. teremrendezés).

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Az egészséges életvitel iránti igény kialakul a gyermekekben
- Önmaguk és környezetük tisztaságát, rendjét, esztétikáját fontosnak tartják, maguk is hozzájárulnak ennek megvalósításához, megóvásához, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés
- Testi szükségleteiket kulturált módon, önállóan, szükség esetén késleltetve is ki tudják elégíteni
- Szokássá válik a rendszeres, gondos tisztálkodás, melyet szükség szerint önállóan végeznek
- Vigyáznak a tisztálkodási eszközökre, a mosdó rendjére
- Zsebkezdőjüket önállóan használják köhögéskor, tüsszentéskor egyaránt
- Önállóan öltöznek, vetkőznek, ruháikat ki-be gombolják, cipőjüket befűzik, bekötik, vigyáznak az öltöző rendjére
- Az egészséges táplálkozást helyezik előtérbe
- Esztétikusan megterítenek, kulturáltan, higiénikusan étkeznek
- Ismerik és tudják az evőeszközök helyes használatát
- Étkezés közben halkán beszélgetnek
- Szeretnek mozogni, sétálni, kirándulni
- Mozgásuk harmonikus, összerendezett
- Kialakul a testképük
- Ismerik és betartják a baleset megelőzés szabályait

7. 2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek, jellemző sajátossága, hogy magatartása érzelmektől vezérelt. Ezért alapvető feladat a kiegyensúlyozott, szeretetteljes, biztonságot nyújtóléggör és az otthonos körülmények megteremtése.

A tárgyi feltételeken túl óriási felelőssége van az óvodapedagógusnak, hiszen az ő példáján keresztül tanulják meg a gyermekek a társas viselkedés normáit.

Keresztény óvodában az óvónő hite, elhivatottsága semmivel nem pótolható érték. Az óvodában dolgozó felnőttek-gyerekek kapcsolatában ki kell alakítani a pozitív attitűdöt a szereteten és kötődésen alapuló együttműködést. E szoros érzelmi kapcsolat a **beszoktatással**

kezdődik, hisz nyugodt, családi légkörben kialakul a gyermek érzelmi kötődése társaihoz, felnőttekhez egyaránt. Ez pedig olyan alaphangulatot ad a gyermek számára, ami kapcsolatteremtésre, cselekvésre, játékra, együttműködésre ösztönzi. Ennek nélkülözhetetlen eleme az empátiakészség, valamint a pozitív élmények.

Az óvodába kerülés az első komolyabb szeparáció (elszakadás) a családtól. Az elválás egyaránt megviseli a szülőket, a testvéreket és az óvodába kerülő gyermeket.

A gyermek általában a következőt érzi: félelem, bizonytalanság, magány, szorongás.

Az első találkozás az óvodával szinte minden gyermek esetében alapvetően meghatározza az óvodához fűződő viszonyát, ezért a kicsik fogadásánál mindent megteszünk, hogy nagy-nagy szeretettel, odafigyeléssel, kedvességgel teremtsük meg a gyermekek biztonságérzetét, alakítsuk ki és szilárdítsuk meg a bizalmát irányunkba. Ha elértük, hogy a gyermek beilleszkedett a csoportba, jól érzi ott magát, alapvetően derűs, vidám légkör veszi körül, megismerkedett a felnőttekkel, gyermekekkel, biztonságosan mozog az őt körülvevő környezetben, akkor kezdhetünk neki igazán a nevelő-fejlesztő munkánknak.

Bármely életkorban is történik a beszoktatás, a tapintat, a törődés, a szeretetteljes odafigyelés nem csak a csoport óvodapedagógusaival, hanem az óvoda minden dolgozójával szemben követelmény.

Beszoktatásunk alapelve a fokozatosság elve.

Fontosnak tartjuk, hogy az óvodakezdés a gyermekeknek, szülőknek egyaránt örömmel várt esemény legyen. A beiratkozás után a szülőknek tájékoztató szülői értekezletet szervezünk az óvodai életre való felkészülés megkönnyítése céljából.

A mi óvodánk a szocializáció folyamatában törekszik a gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítására, az érzelmekre és keresztyén értékrendre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálására,

Kiemelten kezeljük:

- az együtt ünneplést, születésnapokat,
- jeles napokat, hagyományokat,
- közös készülődéseket.

A **gyermek-gyermek** kapcsolat során alakul ki az alkalmazkodás, a társas kapcsolat erkölcsi normái, az érzelmi alapokon létrejövő kooperáció és kommunikáció. Az életkori sajátosságokat tükröző társas együttélés és az „én - kép” alakulása folyamatos fejlődésen megy keresztül.

Hitéletüket a látható, átélhető tapasztalatok, képzeletük, élményei alapján hagyjuk formálódni. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztyén kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A gyermekek érzelmvilágát 3 fő szintéren fejleszthetjük:

- **szociális érzelmek** (együttérzés, bizalom, segítőkészség, bánat, örömszerzés)
- **esztétikai érzelmek** (szép iránti fogékonyság, a művészeti élmény befogadására való igény és képesség fejlesztése)
- **erkölcsi érzelmek** (igazságosság, lelkiismeretesség, őszinteség, felelősség, igazmondás)

Mindezek megvalósításához elengedhetetlen a jól kidolgozott napirend, szokás és szabályrendszer kialakítása. A közösségben megélt örömök és a csoportban szerzett élmények gördülékennyé teszik a napot. Fontos, hogy a gyermekek tudják milyen magatartást várunk el tőlük az adott helyzetben.

Ismerniük kell, hogy mi a helyes és mi a helytelen. Ennek eldöntésében irányadó a Szentírás. A szocializáció eredménye a gyermek magatartásában az egyezkedés, a meggyőződés, megegyezésre való törekvés.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, illetve kiemelkedő képességű gyermekek nevelésében igénybe vesszük a logopédus, fejlesztőpedagógus, pszichológus segítségét.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Nyugodt, derűs légkör kialakítása
- Biztonságérzetet adó szokás-és szabályrendszer alakítása, mely lehetőséget ad a közös élmények átélésére, és az önálló elképzelések megvalósítására
- Az egészséges énkép, reális önértékelés alakulásának segítése,
- A szeretet és kötődés képességének fejlesztése
- Az érzelmek kifejező képességének fejlesztése
- Az óvónő személyes példája (helyes mintaadás), meghallgatás, beszélgetés stb.
- Különböző élethelyzetek, körülmények biztosítása, melyben a gyermekek készségei, képességei irányított vagy spontán módon fejleszthetők.
- A mások iránti tisztelet, megbecsülés érzésének fejlesztése
- A másság, a különbözőségek elfogadására való képesség fejlesztése
- Alapvető udvariassági szokások, magatartásmódok fejlesztése
- Pozitívumokból kiinduló értékelés
- A keresztyén értékrendnek megfelelő erkölcsi tulajdonságok alakítása, pl. becsületesség, igazmondás, a tettek reális következményeinek elfogadása, egymásra való figyelés, öröm, megbecsülés érzésének megtapasztaltatása
- A kötődést erősítő érzelmek és kifejezőmódok erősítése, a családdal, óvodatársaihoz, felnőttekhez, szülőföldhöz, nemzethez, természeti és épített környezethez
- Baráti kapcsolatok segítése, tiszteletben tartása
- Egymás iránti felelősségvállalás megalapozása
- Közös feladatok, közös tevékenység a családdal (játsszódélután, ünnepek)
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek beilleszkedésének segítése, szükség esetén nevelésükhöz szakemberek bevonása.
-

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, társaikhoz, a felnőttekhez, s ezt érzelmekben, szavakban és tettekben is kifejezik
- Értékelik saját és társaik tetteit, megpróbálnak megfelelni az eléjük tárt pozitív mintának
- Tudjanak a jó és rossz között különbséget tenni, ennek mércéje legyen a megismert Bibliai történetekben rejlő értékek
- Ismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja
- Legyenek képesek megoldani a konfliktushelyzeteket
- Természetesen veszik a másságot, különbözőséget
- A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben
- Képesek a megkezdett tevékenységeket türelmesen végezni, befejezni
- Érzékeljék az alá-fölrendeltségi viszonyokat, tudják azokat elfogadni is
- Igyekezzenek legyőzni az előttük álló akadályokat
- Feladattudatuk kialakulóban van

- Empátiás készségük megnyilvánul
- Érzelmileg álljanak készen egy új közösségi forma elvárásainak teljesítésére.

7. 3. Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés

A nevelés e területe szorosan átszövi a gyermek egész óvodai tevékenységét. Az óvodába lépéstől kezdve építünk a gyermek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére. Emellett segítjük a tanulási vágyának kialakulását. Az óvónőknek gondoskodniuk kell a változatos tevékenységről, mely során a gyermek pozitív érzelmi hatás alá kerül, és ez motiválja a cselekvés ismétlésére is. Fontosak a meghitt beszélgetések, amelyek erősítik a gyermek aktív kommunikációját. A nap során természetes módon adódó helyzetekben megérettetjük a gyermekkel a magyar nyelv változatosságát, játékoságát, érzelmeiket kifejező árnyaltságát, humorát. Tudatos megerősítéssel érjük el, hogy kialakuljon az életkoruknak megfelelő anyanyelvi kultúrájuk, az élményközpontúság figyelembevételével. Segítsük elő, hogy érzelmeiket, érzéseiket és gondolataikat szóval, mozgással illetve vizuális eszközökkel kifejezhessék. Amennyiben a tevékenységi vágy fennáll, úgy elindul a tanulási folyamat. A mindennapos tevékenységek sorozatán keresztül egyénileg, a gyermek fejlettségének függvényében fejlesztjük kognitív képességeit.

Az értelmi nevelés a gyermek kíváncsiságára alapozott, tágran értelmezett tanulás. Kitüntetett módja ebben az életkorban az utánzás, a felnőtt és a társ (nagyobb társ) mintájának követése spontán helyzetekben. Fontos alapja a felnőtt és a gyermek közötti szoros érzelmi kapcsolat. A gyermek a környezetével való minden kapcsolatteremtésben tanul.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Tartalmas, szóbeli közlést kiváltó, derűs, nyugodt óvodai élet
- Játékos helyzetek, tanulási alkalmak teremtése, amelyek fejlettségi szintjüknek megfelelően kötik le a gyermekek érdeklődését
- Az egyéni szükségletek megfogalmazásának, kifejezésének elősegítése
- Olyan élményszerzési lehetőség, amelyben a gyermekek: látással, tapintással, hallással, érzelmekkel és fordulatokkal, verbális és nonverbális módon első kézből szerezhetnek tapasztalatokat, s így válik a tanulás élménnyé, teljes személyiséget aktivizáló folyamattá
- Minden gyermek önmagához viszonyított fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése, az eltérő fejlődésű, sajátos törődést igénylő gyermekek esetében korrekció
- Tehetséggondozás megvalósítása
- A gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, nyelvi és kommunikációs készségük kibontakoztatása, fejlesztése
- Mások meghallgatására való ránevelés
- Beszédészlelésük, beszédmegértésük fejlesztése változatos módszerekkel, spontán beszédhelyzetekkel
- A mesékre, versekre minden nap kellő idő biztosítása, mivel a mesékben, történetekben rejlő üzenetet a gyermekek saját élményként fogadják el és dolgozzák fel, ennek kiválasztása keresztyén nevelésünk elsődleges feladata
- Anyanyelv megbecsülésére, szeretetére nevelés
- Helyes mintaadás és szabályközvetítés, az óvodapedagógus, dajka néni példaértékű beszéde

- Gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) fejlesztése
- A műveltség megalapozása, a művészetek esztétikájának felismertetése, az esztétikai fogékonyság fejlesztése
- Az együttműködés képességének fejlesztése a közös feladatmegoldások által
- Cselekvési alkalmak létrehozása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Ismerjenek Bibliai történeteket, azok tanulságait
- Igénylik a mindennapos mesélést, képesek követni, megérteni belsővé formálni a mondanivalóját
- Figyelmesen, nyugodtan meghallgatják mások mondandóját
- A szerzett ismereteket legyen képes megfelelő formában rendszerezni, gyakorlatban alkalmazni és közölni azokat
- Ismerje fel a problémákat, kreatív módon oldja is meg
- Elemi ismeretekkel rendelkeznek önmagukról és környezetükről
- Képesek ismereteiket, élményeiket szóban kifejezni, kérdéseiket bátran megfogalmazni, érthetően, folyamatosan kommunikálnak
- Képesek megérteni az átvitt értelmet, képesek elvonatkoztatni a konkrét helyzettől
- Kialakul a testséma, a pontos térészlelés, téri tájékozódás
- Szándékos figyelemkoncentrációra képesek
- Emlékezetük megbízható
- Fogalmi gondolkodásuk kialakulóban van
- Szívesen és nyelvtanilag helyesen beszélnek, kommunikációjuk során betartják a nyelvi szabályokat
- Minden szófajt használnak, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkotnak
- Beszédük összefüggő, elbeszélésük folyamatos, logikai összefüggéseket is tartalmaz.

8. Az óvodai élet megszervezése

Bánkon a mi óvodánk az egyetlen, melynek következtében a csoportok összetételére, szervezésére vonatkozóan szigorú elvárásokat nem lehet megfogalmazni. Általában az adott évben jelentkező gyermekek életkora, fejlettségi szintje, a gyermekközösségek szociális háttére dönti el, hogy milyen összetételű csoport működjön. Az óvoda két csoportja vegyes életkorú.

8.1. A nevelés időkeretei

A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek óvodai életrendjét, időbeosztását. A heti és napirend az a szervezeti keret, mely rugalmasságával biztosítja a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését.

8.1.1. Napirend

A napirend biztonságot, támpontot ad és állandóságot jelent a gyermek számára, kialakításánál messzemenően hangsúlyt fektetünk a gyermekek egyéni szükségleteinek kielégítésére, a különböző tevékenységek beépíthetőségére, ami érzelmi biztonságot és rendszerességet biztosít a gyermekek számára. Figyelembe vesszük a gyermekek életkori megoszlását, a játéktevékenységek elsődlegességét. (Izd. Házirend: 3.5. Napirend, hetirend kialakításának általános szempontjai)

A rendszerességgel szervezett délelőtti csendes percek az étkezések előtti és utáni, elalvás előtti rövid, kötött imádságok mondásának szokása az Istennel való beszélgetés, kapcsolat alakulását segítik.

A napirend általános időkeretei:

7.00 - 12.00	- gyermekek fogadása- - játék és szabadidős tevékenység - étkezés, naposi munka - egészségügyi szokások gyakorlása - mozgásos tevékenység - fejlesztési lehetőségek kihasználása - levegőzés, séta, kirándulás
12.00 - 13.00	- készülődés az ebédhez, naposi munka - ebéd, önkiszolgálás - egészségügyi szokások gyakorlása
13.00 - 15.00	- alvás, pihenés – mesével, dallal - egyéni alvási igényüknek megfelelő folyamatos ébredés
15.00. – 17.00	- étkezés - egészségügyi szokások gyakorlása - folyamatos játéktevékenység - választható szabadidős tevékenység - folyamatos hazabocsátás

A napirendben az egyes tevékenységekre fordított idő rugalmasan változtatható az aktualitásoknak megfelelően.

8.1.2. Heti rend

A heti rend összeállításánál arra kell figyelni, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására. A rugalmasság, a helyzethez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a heti rend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen.

A tevékenységek szervezésének formája témától függően változhat, az óvónő döntése alapján, kötött vagy kötetlen.

A nevelési folyamat ritmusát az évszakok, a keresztyén és egyéb ünnepek, jeles napok váltakozása adja meg.

Természetesen nem nélkülözhető az óvodapedagógus részéről a rendszeresség, folyamatosság, tervszerűség.

Befolyásoló tényezők:

- a gyermekek életkori és egyéni sajátosságai
- a nevelési területek tennivalói

- a tapasztalatszerzés módszerei
- a helyszíni foglalkozások, tapasztalatszerzések személyi feltételei
- a gyermekek otthonról hozott élményei
- a tervezett közös programok

A heti rend összeállításának szempontjai:

- Jusson elegendő idő a gyermek legfőbb tevékenységére: a játékra
- A rugalmasság, a helyzetekhez való alkalmazkodás
- A heti rend a gyermekek életének észrevétlen szabályozója legyen
- Az egyéni fejlesztéséhez terápiájához alkalmazkodva kell a csoport heti rendjét alakítani

A hét napjai	Tevékenységek
Hétfő	Mindennapos testnevelés, mese-vers, mindennapos imádságok Kötetlen beszélgetés
Kedd	Mindennapos testnevelés, mese-vers, mindennapos imádságok Külső világ tevékeny megismerése
Szerda	Testnevelés, mese-vers, mindennapos imádságok Bibliai történetek
Csütörtök	Mindennapos testnevelés, mese-vers, mindennapos imádságok Vizuális nevelés, rajzolás, mintázás, kézimunka
Péntek	Mindennapos testnevelés, mese-vers, mindennapos imádságok Zenei nevelés

A játék és szervezett foglalkozás aránya a játék irányába tolódik el. Nyáron (júniustól augusztusig) az óvodai tevékenységek nyári napirend szerint zajlanak, melynek jellemzője a sokféle mozgásforma, kirándulás, szabadjáték, vízhez szoktatás, kreatív alkotó tevékenységek, művészeti tevékenységek biztosítása. A nyári időszakon belül az óvoda zárva tartásának idején felújítási, karbantartási munkát végeznek.

9. Az óvodai élet tevékenységi formái

9.1. Játék

A játék az óvodáskor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. Semmi mással nem helyettesíthető, nem pótolható, szabadon és önként vállalt, a cselekvés örömeért végzett gyermeki tevékenység.

A gyermek több síkon így érzékeléssel, észleléssel, mozgással tapasztalja meg az őt körülvevő világot. A benyomásait személyiségén átszűrve, a játékban spontán adja vissza. A játék öröme növeli a fejlesztő hatást, mivel az új ismeretek pozitív érzelmek között nyomatékosabban épülnek be a gyermeki személyiségbe. Eközben formálódik a gyermeki pszichikum valamennyi funkciója. Fejlődik a gyermek megismerő képessége, kezűgyessége, motorikus képessége, mozgása, testi erőnléte, képzelő ereje, nyelvi kommunikációja.

Pedagógiailag egyaránt értékesnek tartjuk a magányos, páros, kisebb vagy nagyobb csoportokban zajló játékot.

Megtanulja a társakhoz való alkalmazkodást, az érzelmi odafordulást, a közösségi élet alapformáit, gyakorolja a keresztyén erkölcs jellemzőit. Fejlődik értelme, gondolkodása.

Az óvodai játék egy életre szóló élményt nyújt, melyeket örömmel kísér. Mindezek által az óvodai nevelésünk leghatékonyabb eszköze a játék. Így válik a játék kiemelt jelentőségű, tájékozódásukat, kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

A játék valamennyi tevékenységformát magába foglalhatja, ami ebben az életkorban érdekes lehet. A dalok, versek, mondókák, rajzok, kézimunkák segíthetik a játék érzelmi, képzeleti átélését.

A kisgyermek első játszótársa a felnőtt, az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőt, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógusok személyes példája, hiteles, őszinte viselkedése minta, ösztönző hatású a kisgyermek játéktevékenységére. Követve vezeti a csoport szabad játékát, bekapcsolódik, inspirációt ad szavakkal, kérdéseivel, egy-egy felkínált tárggyal. Tapintatos szemlélője a játéknak. A gyermekek szabad játékához és különböző tevékenységeihez nyugodt kommunikációs teret, ehhez kedvező feltételeket alakít ki.

Fontosnak tartjuk az együttélés – együtt játszás alapvető szokásainak, szabályainak alakítását, következetes betartását a csoportszobai és az udvari játékok alkalmával egyaránt.

A gyermekek játékának tartalma mindig összefügg az általa átélt élményekkel, azok alkalmával szerzett tapasztalatokkal. Mi arra törekszünk, hogy a hozzánk járó gyermekek jól érezzék magukat, s minden olyan lehetőséget megkapjanak játék közben, amelyre otthon, a családban esetleg nincs lehetőség. A megváltozott társadalmi viszonyok miatt a gyermekek családból hozott élményei erősen különböznek, ezért fontos feladatunknak érezzük, hogy a gyermeket óvodán kívül érő negatív hatásokat, nyugodt, békés érzelmi hangulat megteremtésével ellensúlyozzuk. Nem engedünk teret a durvaságnak, agresszivitásnak, ami sajnos gyakran felbukkan a mai kisgyermek életében.

A szeretetet, megértést, igazságosságot, alkalmazkodást, rendet, az átélt pozitív vagy negatív élményeket dolgozza fel a gyermek a játékban. Az agresszió keltette feszültségoldás, a negatív élmények feldolgozása, az óvónőtől kellő tapintatot igényel.

A bibliai történetek megismerése során gyakran azonosulnak a szereplőkkel és átéli újra a „szeretet győzelmét”. A keresztyén szellemiség kialakulásához szükséges az élményszerű átélés.

A többfajta játékhoz megfelelő **helyet** biztosítunk a csoportszobában és az udvaron egyaránt. Az óvónő minden esetben sajátos körülményeket teremtsen a gyermekek életkorának és tevékenységének megfelelően: a gyakorló játékhoz (pl. mozgásos játék), a szimbolikus szerepjátékhoz (dramatikus játék, bábozás), konstruáló és a szabályjátékokhoz létesítsen megfelelő játszóhelyet.

Az udvar állandó játéklehetőségeit az évszaktól függően lehet kihasználni.

Arra törekszünk, hogy minél hosszabb és zavartalanabb legyen a **játékidő**, annak érdekében, hogy a gyermekek játéka, fantáziavilága teljes gazdagságában kibontakozhasson.

A **játékeszközök** jelenléte bizonyos fokig motiválja a játék témáját. A nevelőmunka lényeges eleme a játékeszközök kiválasztása, hisz az, hogy mikor, mivel játszik, milyen eszközökkel találkozik, alapvetően befolyásolja a gyermekek minden irányú fejlődését.

A gyerekek sajátítsák el a játékeszközök megosztását, megszervezésének módját, közben átéli milyen nehéz megvalni attól, s valóban köszönet jár annak, aki megteszi.

Mindez a hálaadás érzését alakítja ki bennük.

A kisgyermek játékában a saját elképzeléseit, vágyait szeretné megvalósítani. Fontos számára az előzetes **élmény, a biztonságot nyújtó, érzelmekben gazdag légkör, óvodai élet biztosítása**. Az óvodában az óvónő a gyermek első igazi játszótársa. Derűs, szeretetteljes, biztonságot nyújtó légkört alakítson ki. Építsen a gyermek képességeire, tartsa tiszteltben a gyermeki játékot. Nagyon fontos, hogy a gyermekek élményeiket tevékenységeikben éljék

meg, spontán élményszerzés által, vagy a pedagógus tevékenységeivel irányított, megtervezett módon. Ez az óvodapedagógus tudatos, átgondolt munkáját feltételezi.

Olyan óvodai **léggört** igyekszünk teremteni, amelyben óvodásaink felszabadultan, kreatívan alkothatnak, biztonságban érezhetik magukat, s melyben játékgényüknek megfelelően szabadon választhatnak és dönthetnek.

A játék szempontjából fontosabb szabályok:

- Egymás játékának tiszteletben tartása
- Egymás és a játékeszközök óvása
- Játék befejeztével a következő tevékenységhez szükséges rend megteremtése

Cél

- a gyermekek szocializációjának elősegítése önmaga, társai és a környező valóság játékban történő megismerése által.

Feladatok

- a szabad játék túlsúlyának és folyamatosságának érvényesüléséhez szükséges feltételek biztosítása,
- gyermekek játékban történő önkifejezésének elősegítése,
- a gyermekek szabad képzettársításának, problémahelyzetek önálló megoldásának támogatása,
- valódi játszótársként adjon mintát a játékkapcsolatok alakulásához: mintakövetés, bevonódás, szerepvállalás, kezdeményezés, alkalmazkodás,
- ismerje és segítse elő a gyermekek élményforrásainak alakulását,
- a gyermeki fantázia kibontakozását segítő játékok, játékformák, játéksituációk feltételeinek biztosítása, (anyagok, használati tárgyak, képek, eszközök, játékszerek),
- udvaron egyéb lehetőségek kihasználása mellett a mozgásos játékok kezdeményezése,

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- óvodáskor végére szívesen, önállóan kezdeményeznek játékot, megszervezik a tevékenységet,
- képesek együttműködni, szabályokat felállítani, megállapodást kötni és azokhoz, valamint egymáshoz alkalmazkodni,
- képesek kitartóan, elmélyülten játszani a maguk által alakított játékorientált környezetben,
- tartós társkapcsolatok alakulnak a gyermeki önkifejezés megvalósulása során,
- a kialakult konfliktusok megoldására ismernek megoldási módokat,
- tudnak önállóan, konszenzusos alapon szabályt tartva játszani,
- szívesen kezdeményeznek szabályjátékokat, önállóan is kitalálnak szabályokat.

9.2. Munka jellegű tevékenységek

Keresztyén szellemiségű óvodánkban a munkatevékenységek végzésével célunk a szolgáló élet megalapozása.

A munkára nevelés az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat, hisz a munka tevékenysége az óvodáskorú gyermek számára játékos jellegű, mégis a szükség motiválja. A játékkal és a cselekvő tanulással egybeeső munka és munkajellegű tevékenység a személyiségfejlesztés fontos eszköze. A környezet megismerésének, a munkavégzéshez szüksége attitűdök,

képességek és tulajdonságok (kitartás, céltudatosság, felelősség, fegyelem, önállóság) alakításának fontos eszköze. Ide tartozik elsősorban a saját személyükkel kapcsolatos önkiszolgálás és az élethelyzetekben való közös együttműködés, a folyamatos megbízások rendszere, az önként vállalt napi munka. Törekszünk arra, hogy a gyermekek sok mindent kipróbálhassanak, ami az életkori sajátosságaiknak megfelel. A csoporttársakkal együtt és értük végzett munka során alakulnak a közösségi kapcsolatok, pozitív élmények átélésére ad lehetőséget, melyek újabb motivációként hatnak. Törekedjünk arra, hogy a gyermek számára önként – örömmel és szívesen végzett, aktív tevékenység legyen a munka, pozitív élményeken keresztül értse meg, hogy Istentől kapjuk feladatunkat. Az énkép alakulásában nagyon fontos szerepe van a gyermeki munkának, mert ennek hatására alakul a gyermek önismerete, önbecsülése is. Ez esetben is fontos az óvónői példaadás, a megfelelő segítségnyújtás, irányítás. A szeretett felnőttel közösen végzett munkatevékenységek örömmel, büszkeséggel töltik el a gyermekeket, legtöbbször nem is az eredmény motiválja őket, hanem az együttes élmény. A környezet rendbetételében, udvar szépítésében, a babakonyha kitakarításában és számtalan más helyzetben felfedezik az esztétikumot, hatással van rájuk az erőfeszítés öröme. Mivel óvodánkban vegyes életkorú csoportok működnek, igyekszünk megtalálni a megfelelő egyensúlyt, hogy a kicsik is elvégezhesék feladataikat, ne szolgálják ki őket teljesen, de legyen alkalmuk a nagyobbak példájából tanulni, a különböző fogásokat megfigyelni, elsajátítani. A fejlődés során folyamatosan erősítjük a munka játéktól eltérő vonásait. Megismertetjük a munka eszközeit, azok célszerű használatát, és az elvégzés legcélszerűbb sorrendjét. A baráti kapcsolatok pozitív alakulását segítjük az együtt végzett munka örömeinek, felelősségének, eredményének megéreztetésével. A gyermekek munkajellegű tevékenysége szinte az egész nap folyamán jelen van, hiszen csak akkor válhat a személyiség belső igényévé, ha az óvodai élet mindennapjaiba rendszeresen és folyamatosan beépítjük és megszervezzük. Mindig észrevesszük a munka eredményét, dicsérettel buzdítjuk a gyermekeket a feladatok örömmel történő elvégzésére. Az önkiszolgálástól elindulva folyamatosan és fokozatosan jutunk el a legmagasabb szintig, a közösségért végzett munkajellegű tevékenységig.

Munka jellegű tevékenységek az óvodánkban:

Önkiszolgálás:

- testápolás (egészségvédelem)
- étkezés (kulturált)
- öltözködés (rendezett külső megjelenése)

Környezet rendjének megőrzése:

- rendrakás
- teremrendezés
- terem felsöprése

Alkalomszerű munkák:

- kisebb megbízások teljesítése

Naposi munka:

- étkezéshez szükséges teendők elvégzése
- foglalkozáshoz szükséges eszközök előkészítése

Egyéb:

- a környezet-, növény és állat gondozás:
- a csoportszobákban lévő növények ápolása,
- a csoport kiskertjének gondozásában segédkezés,
- udvarunk fáinak, bokrainak védelme,
- egész évben a madarak etetése és itatása,
- a madáretetők folyamatos élelemmel való feltöltése.

Célok

- legyen a munkatevékenység pozitív élmény, sikerélmény forrása,
- alakuljanak ki cselekvő tapasztalás útján a munkavégzéshez szükséges szokások, attitűd, jártasságok és készségek,
- segítse elő a közösséghez, környezethez fűződő pozitív viszony kialakulását, annak megóvását, védelmét,
- legyenek képesek saját és mások munkájának megbecsülésére, elismerésére.

Feladatok:

- a sokoldalú cselekvő tapasztalatszerzést elősegítő munkaalkalmak feltételeinek megteremtése, életkornak megfelelő feladatok adása,
- biztosítsa az önálló munka feltételeit, eszközeit,
- tanítsa meg a gyermekeket a munka, helyes menetére, a balesetveszély elkerülésére, a munkaeszközök helyes használatára, higiéniai szabályok betartására, betartatására;
- segítse a feladattudat kialakulását,
- önállóság, felelősségérzet, kitartás, alkalmazkodó-, együttműködő készség fejlesztése
- segítse a gyermeket az önkiszolgálásban; (jártasság kialakulásában, munkafogások megtanulásában, egyre önállóbb munkavégzésben),
- biztassa a gyermeket az alkalomszerű munkák vállalására,
- nevelje a gyermeket a teremtett világ tiszteletére és a hozzá kapcsolódó feladatok elvégzésére, saját és mások elismerésére, megbecsülésére,
- a környezet esztétikumának, rendezettségének átéreztetése, ezzel kapcsolatos komfortérzetük formálása,
- környezettudatos magatartásra, környezetvédelemre nevelés.
- tanítsa meg a gyermeket a hálaadás szóban történő kifejezésére,
- a néphagyományokhoz kötődő ünnepekre való készülődés során ismerkedjenek meg olyan munkatevékenységekkel, mint pl. mézeskalácssütés, tojásfestés, termések gyűjtése stb.
- az óvónő álljon mindig modellként a gyermek előtt. Értékelése legyen mindig konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- a gyermekek végezzék el az önmagukkal kapcsolatos, önkiszolgáló feladatokat,
- vállaljanak a társuk érdekében is munkatevékenységet, azt örömmel és önként tegyék,
- teljesítsék a számukra adott feladatokat, ismerjék a munka menetét,
- becsüljék meg a másik munkáját,
- érezzék a környezet és az ember kölcsönhatását,
- ismerjék a munkaeszközök helyes használatát, miközben elemi fokon tapasztalatot szereznek a munkaszervezésről, célszerű sorrendjéről,
- a munkajellegű tevékenység elvégzésére való törekvés által kitartóbbak türelmesek lesznek, fejlődik önbizalmuk, felelősségérzetük,
- kialakulnak a környezetük rendben tartásával, óvásával, védelmével kapcsolatos szokások,
- képesek a munkavégzés során együttműködni, alkalmazkodni,
- megjelenik a felelősségtudat, kitartás,
- kialakulnak a tevékenység által megkívánt baleset-megelőző szokások, vigyáznak saját és egymás testi épségére,
- érzik, tudják, hogy tevékenységüknek hatása van környezetükre,

- értékelik és megbecsülik önmaguk és mások munkáját.
- tudatosodnak bennük a munka játéktól eltérő jegyei

9.3. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése. Az óvodás korú gyermeket természetes tevékenységi vágya utánzásra, cselekvésre ösztönzi. Eközben hasznos tapasztalatokra tesz szert, tanul, fejlődik. A kíváncsiság, a felfedezés, a megtapasztalás élménye teszi érdeklődővé, nyitottá, probléma érzékennyé a gyermeket. A tanulási folyamat során a gyermekeknek lehetőségük van a próbálkozásra, tévedések utáni újrakezdésre, a hibák javítására minden következmény nélkül. Így olyan attitűdöket alakítunk, amelyek képessé teszik a gyermeket arra, hogy váratlan élethelyzetekkel megbirkózzanak és egyre több örömet leljenek az önfejlesztő tanulásban. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, hanem az egész nap folyamán adódó spontán helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulások, séták, valamint az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban valósul meg. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalatszerzés-, felfedezés lehetőségének biztosítása.

A gyermekkor az életnek az a szakasza, amikor a legnyitottabbak a gyermekek az őket érő benyomásokra, s nyitva állnak az Isten dolgai iránt. A tanulás a gyermek világgépének alakulását is befolyásolja, ezt felismerve ki kell használni a tanulásban rejlő összes lehetőséget.

A tanulás formái:

- az óvónő által irányított megfigyelés, felfedezés;
- spontán, játékos tapasztalatszerzés,
- a gyermekek kérdéseire, válaszaikra épülő ismeretszerzés,
- modellkövetés,
- cselekvéses tanulás,
- gyakorlati probléma megoldások,
- az óvónő által kezdeményezett kötelező foglalkozások.

Az óvodapedagógusnak törekednie kell a komplexitásra, mert a gyermek a világot komplex módon ismeri meg és fogadja be. Lényeges, hogy az óvónő helyesen mérje fel a gyermek képességeit, és személyre szabottan fejlessze a gyermek érzékelését, észlelését, emlékeztetését, figyelmét, képzeletét és gondolkodását. Ezen kívül a beszéd fontos eleme a tanulási folyamatnak. A megfelelő kommunikáció serkenti a gondolkodást, a gondolkodás fejlődésével eredményesebb lesz a tanulás.

A **3-4 éves gyermekeknél** elsősorban a cselekvések, bemutatások, spontán szerzett ismeretek, tevékenységek alapozzák meg az ismeretszerzést.

Az **5-6-7 évesek** már igénylik a pedagógus által irányított, megtervezett, magyarázatokkal, cselekedtetéssel, mélyebb összefüggések feltárásával szerzett ismeretek feldolgozását, a tanultak rögzítését.

A tanulási folyamatban a szervezeti formát a feldolgozandó téma, az adott feladat és a gyermekek fejlettségi szintje alapján határozza meg az óvodapedagógus. Többnyire mikrosoportos formában történik a fejlesztés, melyek alkalmával a kötetlenség dominál, de benne tudatosan, tervezett módon valósítjuk meg a differenciált fejlesztést. A kis létszámból adódóan ebben a szervezeti formában nagyobb lehetőségünk nyílik az egyéni bánásmód és a differenciált foglalkoztatás megvalósítására, a gyermekek egyéni fejlődési ütemének

figyelembevételére. Alapvetően fontosnak tartjuk, hogy megfelelő színvonalú, nehézségű feladatok elé állítsuk óvodásainkat.

A fejlesztés feltételei, gyakorlata:

Az óvodai fejlesztőmunkánk, a tanulás legfőképpen a játék motivációs bázisára épül, hiszen óvodáskorban a játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik.

Játék közben a motoros, verbális és szociális tanulás összefonódik, komplex formában jelenik meg. Mivel a játékot tekintjük a legfőbb (de nem kizárólagos) ismeretszerzési bázisnak, ezért elsősorban a játszás élményéhez igyekszünk hozzájuttatni a gyermekeket. Meggyőződésünk, hogy ez biztosítja leghatékonyabban az értelmi, szociális és intellektuális képességeik fejlődését.

- Fejleszti a mozgást, új mozgásformák kialakulását, gyakorlását.
- Fejleszti a finom motorikus mozgást, a kézügyességet.
- Hatással van az értelmi képességek fejlődésére.
- Az érzékszervek változatos használata révén pontosabbá válik azok működése.
- Tartósabbá válik a figyelem.
- Gazdagodik a fantázia.
- Kialakul, fejlődik a kreativitás.
- Fokozódik a beszédkezdő, gazdagodik a szókincs, fejlődik a beszédkésztség.
- Alakul az esztétikai érzék.
- Fejlődnek a társas kapcsolatok.
- Gazdagodnak ismereteik a világról.
- Alakulnak az udvariassági és magatartási szokások, az alapvető erkölcsi normák.

A játék és a matematika összefüggése

Gyakorlójáték:

Gyakorló játék közben a különböző anyagokkal, eszközökkel való ismerkedés a gyermek információszerzését, tapasztalatgyűjtését, így az értelmi fejlődést szolgálják. A funkció gyakorlásának feszültség csökkentő hatása van, és ez örömeztést vált ki. Az ismétlés később ritmikussá válik és spontán kialakuló szabály szerint zajlik.

Segítségükkel a gyermek megismeri saját testét, és azt elkülöníti másoktól, megismeri a közvetlen környezetében található tárgyakat, eszközöket, az azokkal végezhető műveletek, a tárgyi tevékenységek egész sorát. Főleg a kiscsoportos korra jellemző, de végig vonul az egész óvodáskoron. Igyekszünk minél több olyan anyagot, tárgyat, játékeszközt a gyermekek kezébe adni, amelyeket rakosgatva, tépegetve, forgatva, húzogatva egyre jobban ügyesebben és gyorsabban élhetik át a megismerés örömét. Igyekszünk természetes anyagokból készült, pl. fajtákokat beszerezni. Nagyon jó hatásúak a nagyobb faelemekből készült összerakós játékok. Ezekkel fejlesztjük szem-kéz koordinációjukat, térérzésüket. Szabadon hagyjuk érvényesülni a gyermekekben a „magam csinálom, én már tudom” motívumait, mely az én-fejlődés fontos tényezője.

A hang és beszéd játékos utánzása, a beszédkésztség fejlődésének kezdeti eszköze, melynek nagyon jó szociális hatása van a gyermekre.

Mozgások gyakorlása, amelyben a gyermek a mozgást mindig ugyanolyan formában ismétli, valamiféle maga alkotta szabály szerint, begyakorolja azokat.

Manipulációs játék- játék az eszközökkel, kézzel való pakolgatásból áll, a gyakorlási funkció megismerési igényének kielégítésére.

Konstruktív játék, építőjáték:

A két elnevezés hasonló játéktevékenység különböző fejlettségi szintjeire utal. Az építőjáték a tárgyak rakosgatásából minőségi változásként jelenik meg. A manipulációnak az érzékelés-észlelés fejlesztésében óriási szerepe van. A konstruáló játék a mozgáskoordinációra, az értelmi megismerő folyamatokra, sőt a divergens gondolkodásra, a képzeletre, ezen belül is az alkotó képzeletre fejt ki hatását, pedagógiai értéke a kreativitásra nevelés. Építés közben a gyermek átéli az alkotás örömét. Velejárói a megfigyelés, az emlékezés, a képzelet, a problémamegoldás, az esztétikai érzék és a manualitás fejlődése, **matematikai tapasztalatok szerzése**. Szeretnénk elérni, hogy a gyermekek eljussanak olyan fejlettségi fokig, melyben meghatározott céllal konstruálnak, és képesek több napig folytatni a megkezdett tevékenységet. Fontos feladatunk az eszközök változatosságának biztosítása. Különböző színű, anyagú, nagyságú kész és félkész eszközöket kínálunk a gyermekeknek, melyek kiválasztásánál figyelembe vesszük az adott csoport életkorát, fejlettségét, összetételét, érdeklődését. Ennek szellemében tudatosan bővítjük a készletünket.

Matematikai tapasztalatok szerzése:

- válogatás, csoportosítás tulajdonságok szerinti,
- számlálás,
- sorakoztatás,
- párosítás,
- névutók,
- relációk gyakorlása.

Szerepjáték:

A gyermek társas kapcsolatait, szocializációját, az emberi viselkedésminták és erkölcsi normák kialakítását szolgálja. A gyakorló játékból bontakozik ki, benne a gyermekek önként, szabadon vállalt szerepeket játszanak el. Ez az óvodáskor legkedveltebb, legjellemzőbb és pedagógiai szempontból legfontosabb játékformája. Mindig valamilyen társadalmi élményből fakad, így fejleszti a gyermek viselkedéskultúráját, aktivitását, megfigyelőképességét, erkölcsi ítéleteinek alakulását, szabálytudatát, fejlődik általa képzelete (kitalált történet játszása), alkalmazkodóképessége, kommunikációja. A szimbolikus funkciók megjelenése a cselekvési sémák képzetté formálásának kezdete. A gyermek a szerepjátékban spontán megnyilvánulásokat produkál, amelyek csak „itt és most” érvényesek. A játékban oldódik a valóság korlátozó szerepe, a belső motivációk irányítják, és az érzelmek uralják. A szerepjátékban a gyermek érzelmeit, elképzeléseit, élményeit sajátos módon jeleníti meg. Feladatunk ezt figyelemmel kísérni, tiszteletben tartani és segíteni, biztosítani a megfelelő feltételeket, eszközöket, helyet s a gyermekkel együtt átalakítani a teret a játéknak megfelelően. Ebben a játékfajtában a fejlesztési lehetőségek széles skálája van jelen, melyeket igyekszünk kihasználni és indirekt módon fejleszteni a gyermek egész személyiségét elsősorban a szociális területeken.

Szerepjáték és matematika összefüggése:

- kicsi-nagy
- öreg-fiatal
- számlálás

Barkácsolás, kézimunka:

Fontosnak tartjuk, hogy a barkácsolás ne öncélú legyen, hanem lehetőleg mindig a játék igényéből fakadjon, vagyis hogy a barkácsolással többnyire a játékaikhoz a szükséges kiegészítő eszközöket készítsék el a gyermekek. Az elkészített eszközökkel játszhatnak, legyen azoknak funkciójuk. A barkácsoláshoz folyamatos gyűjtőmunkára van szükség és megfelelő méretű szerszámokra, eszközökre. A barkácsolási feltételek megteremtésével, jó légkörű beszélgetéssel egybekötve, közbeni dúdolgatással, verseléssel igyekszünk alakítani, fejleszteni a gyermekek alkotókedvét, kezűgyességét. Az egyes részek összeillesztésével a gyermek képzelete, gondolkodása, alkotó fantáziája nagymértékben fejlődik. Előre eltervezi, majd emlékezete szerint megvalósítja ötleteit. A kézimunkák közül a papírhajtogatás a pontos illesztéssel a kezűgyességet, a figyelemkoncentrációt, az emlékezetet és a képzeletet fejleszti. Változatos tevékenységeket biztosítására törekszünk (vágás, ragasztás, tépés, hajtogatás, fonás, varrás, stb.), melyek végzése közben a gyermekek ismeretek szereznek az anyagok tulajdonságairól, megmunkálhatóságukról. Munka közben pedig átéli az alkotás örömét, fejlődik kreativitásuk.

Barkácsolás és a matematika összefüggése:

- tükörkép
- egyenes-görbe
- számlálás
- alatt-fölött
- kívül-belül

Bábozás, dramatizálás:

Dramatizálás során a gyermek saját vagy irodalmi élményeit, bibliai történeteket játssza el kötetlen módon. Lehetőséget teremtünk ehhez a tevékenységhez a megfelelő irodalmi élmények és a kellékek, eszközök biztosításával, Segítséget nyújtunk a gyermekek számára a díszletek elkészítésében, a tér berendezésében, a szereplők kiválasztásában. A népmesék, népi mondókák, népdalok, versek, rövid elbeszélések megfelelő alapot adnak az eljátszásra, a bábok mozgatására, az ízes szófordulatok megszerettetésére. A bábozás lehet az óvodapedagógus bábjátéka, illetve a gyermek bábjátéka egyaránt. A gyermekek bábozásához biztosítjuk a különféle méretű és fajtájú bábokat. A bábozásnak nagy szerepe van a személyiség fejlődésében, a bábok mögé bújva van igazán lehetőség az önmegvalósításra. Motiváljuk a gyermekeket, hogy a mese-vers élményeik alapján elképzeléseik, szándékaik szerint formálják át a történeteket, olyan tulajdonságokkal ruházzák fel a szereplőket, amely belső igényükből fakad.

Nagymértékben fejleszti a gyermek emlékezetét (ismert történetek eljátszása), esztétikai érzékét, a kifejezőkészséget, kitalált történet eljátszásával a kreatív gondolkodást, a képzeletet. A közös bábozás során fejlődnek a társas kapcsolatok és a kommunikáció is.

Bábozás, dramatizálás és matematika összefüggése:

- kicsi-nagy
- több-kevesebb
- számlálás

Mozgásos és szabályjáték:

Szabályjátékot többféle motívum vált ki, de önként választott tevékenység, amelyben érvényesül a játék szabadsága. A mozgásos-, és értelemfejlesztő szabályjátékok gyakorlásával a szabályok pontos betartására ösztönözzük a gyermekeket. Az értelmi képességek fejlesztésén túl a megismerő folyamatok, a megfigyelőképesség, az emlékezés, a képzelet, a gondolkodás – különösen a fogalomalkotás – fejlesztésben jut kiemelkedő szerepe, valamint a közös, egymásért folytatott játék örömeinek átélését, az egészséges versenyszellem kialakulását is segíti, s mindemellett alakítja szabálytudatukat, kudarcűrő képességüket, türelmüket, önuralmukat.

A mozgásos szabályjátékok széles skálájával ismertetjük meg a gyermekeinket, hogy bármikor maguk is eljátszhassák, kezdeményezhessék ezeket.

Az értelemfejlesztő szabály játékok (társas, dominó, kártya, logikai, nyelvi stb.) inkább nagyobb korcsoportosok játékaik, egyfajta szociális és értelmi érettséget feltételeznek, s egyben fejlesztenek.

Mozgásos, szabályjáték és a matematika összefüggése:

- több-kevesebb
- kívül-belül,
- nyitott-zárt vonalak
- egyenes, görbe
- több – kevesebb
- számlálás
- sorakozás, soralkotás
- hosszabb- rövidebb,
- magasabb-alacsonyabb
- gyorsabb-lassabb

Célok

- legyen a munkatevékenység pozitív élmény, sikerélmény forrása,
- alakuljanak ki cselekvő tapasztalás útján a munkavégzéshez szükséges szokások, attitűd, jártasságok és készségek,
- segítse elő a közösséghez, környezethez fűződő pozitív viszony kialakulását, annak megóvását, védelmét,
- legyenek képesek saját és mások munkájának megbecsülésére, elismerésére.

Feladatok:

- Biztonságot sugárzó, nyugodt légkör biztosítása,
- Az elmélyült játék gazdag feltételrendszerének megteremtése,
- Élményszerzési lehetőségek,
- A gyermeki játék elsődlegességének, önállóságának tiszteletben tartása,
- Elegendő, zavartalan játékidő biztosítása,
- Elegendő és megfelelő hely, eszközök biztosítása,
- Ötletek, lehetőségek, helyzetek biztosítása, a sokszínű játékhoz,
- Az egyéni élményeken túl, közös élményszerzési lehetőségek biztosítása,
- A játék folyamán az óvodapedagógus tudatos jelenléte, indirekt irányítása, szükség esetén bekapcsolódása a játékba, együtt játszás a gyermekkel,
- Építsen a gyermekek előzetes ismeretire,
- Segítse a gyermekek ismereteinek megalapozását,

- Teremtsen tanulást támogató környezetet,
- Segítse a jártasságainak, készségeinek, képességeinek kialakulását és fejlesztését,
- Engedje a spontán, játékos tapasztalatszerzést,
- Segítse a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak rendszerezését, bővítését,
- Irányítsa és szervezze a megfigyelést, tapasztalatszerzést,
- Segítse a cselekvő, szemléletes képi gondolkodás mellett az absztrakt gondolkodás kialakulását,
- Biztosítson a gyermek igényeihez, egyéniségéhez, teherbíró képességeihez igazodó tanulási kereteket és formákat,
- Tervezzon olyan feladatokat, melyek a gyermek lelki fejlődését elősegítik,
- Személyre szabott, pozitív értékeléssel segítse a gyermek személyiségének kibontakozását,
- Problémamegoldó és kreatív gondolkodás megalapozása,
- A gyermekekkel foglalkozó felnőttek (óvodapedagógus, dajka, fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus,) összehangolt munkájának megszervezése.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- társaik iránt pozitív megnyilvánulásaik alakulnak ki,
- önállóan kezdeményeznek, vagy bekapcsolódnak a közös játéktevékenységekbe,
- játékszabályokat felállítanak és betartanak, vagy bekapcsolódnak a közös játéktevékenységekbe,
- erőfeszítéseket tesznek mozgásos ügyességet igénylő játékokban,
- képesek végighallgatni, elfogadni társaik javaslatait is,
- képesek lemondani egy-egy játékeszközzől,
- nyugodt tevékenységekhez önállóan megkeresik az eszközöket,
- kedvezőtlen szerepeket is tudnak vállalni,
- kudarcélményt elviselnek,
- képessé válnak a játékokban kialakult szabályok betartására, vigyáznak saját, társaik és a csoport játékeinak épségére,
- önállóan próbálják megoldani a felmerülő konfliktushelyzeteket,
- az óvodapedagógus segítségével a játékhoz kiegészítő eszközöket készítenek, részt vesznek a játékok megjavításában,
- a különböző játékeszközökkel az egyéni ötleteik alapján tevékenykednek, bonyolultabb alkotásokat is tudnak létrehozni,
- legyen képes a különböző gondolkodási műveletekre – következtetés, ítéletalkotás, összehasonlítás,
- ismerje fel az egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket,
- tevékenység végzésekor legyen kreatív, keressen többféle megoldást,
- szándékos figyelmét tudja irányítani, legyen tartós,
- ismert feladatvégzésnél legyen önálló,
- szókinccse, beszéde legyen változatos, gondolatait érthetően, mondatot alkotva legyen képes közölni,
- kialakulnak jártasságaik, készségeik, képességeik, melynek révén az érzelmileg motivált cselekvés gondolkodási szintjéről eljutunk a fogalmi gondolkodás szintjéig,
- kialakulnak a közösségi élet szempontjából fontos normák, együttélési szabályok,
- kialakul igényük a feladatok sikeres megoldására,
- nyitott érdeklődéssel készen állnak az iskolába lépésre.

9.4. A külső világ tevékeny megismerése (természeti, társadalmi, tárgyi)- környezet megismerése

A közvetlen és tágabb környezet felfedezése, melynek során a gyermekek pozitív érzelmi viszonya kialakul a természeti, társadalmi, tárgyi világ értékei iránt. A környezet megismerése révén sokoldalú matematikai tapasztalatokat szerez, hiszen életünk tele van matematikai tartalommal. A környezet megismerése közben, fedezzék fel és csodálják meg a gyermekek a szép természetet (virágzó fákat, zöld füvet, színes, hulló leveleket, a hófehér tájat, az állatok, virágok sok színűségét), és legyenek tisztában azzal, hogy őket körülvevő környezetet Istentől ajándékba kaptuk! Megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, a keresztyén értékekkel egyező néphagyományok és szokások, a családi-, a tárgyi kultúra értékeit, megtanulják ezek szeretetét, védelmét is.

A gyermekek minél több tapasztalatot szerezzenek (mozgásos, érzékszervi) az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből életkoruknak megfelelő szinten.

Biztonsággal igazodjanak el környezetükben, érezve azt a felelősséget, hogy a természet és a környezet megóvásában nekik is fontos feladatuk van.

A természeti környezet megismertetése

Az élő természet szépségének, esztétikumának, ökológiai összefüggésének megismertetése során szem előtt kell tartani az óvodáskorú gyermek érzelmi dominanciáját. A megismerés folyamatában különösen az élményekre és a tapasztalatszerzésre építünk. A természetes környezetben való megfigyelés során felismerik, a teremtett világnak sokféle segítségre van szüksége a fennmaradáshoz.

A tapasztalatszerzést az óvodánk befolyásolja, színesíti a sajátosan kialakított környezetével, gazdag tevékenységek választékával: a csoportszobában, az óvoda kertjében, a szabad természetben. A növények, állatok életének megismerésekor ismereteket szerezhetnek. Évszaknak megfelelően tevékenykedünk a gyermekekkel közösen: télen madarakat etetünk, játszunk a hóval, tavasszal rügyeket, hajtásokat figyelünk, csíráztatunk, palántázunk, ültetünk, gereblyézünk, talajt előkészítünk, nyáron locsolunk, homokvárat építünk, gyomlálunk, ősszel terméseket gyűjtünk, falevelet gereblyézünk, udvart rendezünk, betakarítjuk a kiskert terméseit. Megemlékezünk: az Állatok napjáról (október 4.), a Víz világnapjáról (március 22.) a Föld napjáról (ápr. 22.), a Madarak és Fák napjáról (május 10.).

Megtanítjuk őket szépnek látni, értékelni és megbecsülni a természetet. Ezáltal alakul viselkedéskultúrájuk és a természethez való viszonyuk. A kerti munka megkedveltetése is hozzátartozik mindennapi életünkhöz. Ezen tevékenységek közben is (ásás, gereblyezés, kapálás, magvetés, ültetés, locsolás) lehetőség nyílik a bőséges tapasztalatszerzésre.

A természetvédelem, környezetvédelem hitünkéből fakadó feladatunk.

Globálisan gondolkodni – lokálisan cselekedni alapelv érvényesülését, és szokássá válását kisgyermekkorban kell elkezdni.

Az emberek és a természet világával való ismerkedésünk során élünk az információs és kommunikációs technika eszközeinek használatával is. IKT eszközöket minden esetben az óvodás korú gyermek életkori sajátosságaihoz, kíváncsiságukat figyelembe véve és megfelelő mérték mentén haladva alkalmazzuk, elsődlegesen az óvodapedagógusi munka felkészülő, tervező szakaszában, pl. CD lejátszó, fényképezőgép, internet, laptop.

Társadalmi környezet megismertetése

A gyermekhez legközelebb álló közösség a család. Isten szeretete abban is megmutatkozik, hogy nem kell egyedül élnünk, mert szülőket adott nekünk, akik gondoskodnak rólunk, szeretettel vesznek körül.

A gyermekeknek segítünk abban, hogy a családi környezet zárt világából kikerülve, az óvodába, új környezetükbe beilleszkedhessenek.

Fontos tehát:

- hogy megismerjék, kötődjenek, biztonságban mozogjanak az őket körülvevő társadalmi környezetben,
- a családról egészséges kép alakuljon ki bennük, tudatosodjon a családtagok
- egymáshoz fűződő viszonya, a gyermekek tiszteletadása szüleik felé,
- ismerjék meg óvodájukat (különböző helyiségeket és azok rendeltetését),
- tudják csoporttársaik nevét, jelét, az óvodában dolgozó munkatársak nevét,
- aktívan alakítsák környezetüket, érezve, hogy annak szépítése esztétikai hatással bír,
- alakuljon ki bennük az érték féltése, megóvása,
- ismerjék a viselkedés szabályait, a közösségi élet szabályait,
- tudják a hét napjait, ismerjék a napszakokat és az évszakokat,
- ismerjék a közlekedési alapszabályokat,
- ismerjék az őket körülvevő környezeti világot.

A külső világ tevékeny megismerése és a matematika:

Az óvodapedagógus feladata, hogy kihasználjon minden spontán lehetőséget a gyermek fejlesztésére:

- megfigyeltetésre, csoportosításra, halmazképzésre,
- számlálásra, mennyiségi összefüggésekre,
- irányok megkülönböztetésére, névutók használására,
- hasonlításra, viszonyításra, logikus gondolkodásra,
- térbeli formák érzékeltetésére.

Az óvodapedagógus irányításával szerzett ismeretek formáját minden esetben a gyermek érettsége és az adott téma határozza meg.

Célok

- szerezzenek olyan tapasztalatokat a külső világ felfedezése során, amelyek révén képessé válnak az életkoruknak megfelelő eligazodásra,
- alakuljon bennük a természet, az élet tisztelete, az élőlények iránti szeretet, kímélet,
- legyenek tapasztalataik a szűkebb és tágabb természeti, emberi, tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól,
- alakuljanak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti, társadalmi környezet megóvásához és megbecsüléséhez szükségesek,
- fogalmazzák meg a környezetről szerzett tapasztalataikat az adott beszédhelyzethez alkalmazkodva.

Feladatok:

- tanítsa meg a gyermeket rácsodálkozni a teremtett világ szépségeire, megóvására nevelés,
- láttassa meg a gyerekekkel, hogy amit Isten teremtett az jó és szép,
- minél több alkalmat biztosítson az élményszerző megtapasztalásra,
- ébressze fel a gyerekekben a feladattudatot,
- biztosítson időt, alkalmat, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat-és ismeretszerzésre,
- segítse elő a képességfejlesztést: a verbális kifejezőképesség fejlesztését és a problémamegoldó gondolkozást, figyeljen a matematikai vonatkozásokra,
- érzékszervek cselekvéssel való bekapcsolásával irányított ismeretszerzést, megtapasztalást nyújtson, mely végig kíséri óvodás éveit és pozitív hangsúlyt eredményez,

- segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a környezet alakításában.
- a folyamatos, cselekvő tapasztalatszerzés biztosítása a közvetlen és tágabb természeti környezetről,
- az ember alkotta mesterséges környezetben való eligazodás segítése, a környezetkultúra, környezettudatos megatartás alakítása,
- annak felismertetése, hogy környezetünknek magunk is alakítói vagyunk (élősarok, teremdzsírítás),
- a testséma és térpercepció fejlesztése,
- az évszakok változásának érzékelésével, az ünnepek a népi megfigyelések, a készülődés örömeinek megéreztetése,
- nemzeti kultúránk, hagyományaink játékba ágyazott felidézésével a hazaszeretetük, szülőföldhöz tartozásuk erősítése.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- családjukról, önmagukról, lakóhelyükről megbízható tudásuk van,
- ismerjék az évszakokat és jellegzetességeiket, tudják, hogy a növények fejlődése és az időjárás között összefüggés van,
- önállóan gyakorolják a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit,
- tudják megnevezni a napokat, ismerjék fel a napszakokat, az általuk ismert állatokat tudják csoportosítani, többféle szempont szerint.
- ismerjék a közlekedési eszközöket, és az elemi közlekedési szabályokat,
- nevezzék meg saját testrészeit, érzékszerveiket,
- ismerjék a színeket,
- vegyenek részt elemi természetvédelmi tevékenységekben, pozitívan viszonyulnak az őket körülvevő természeti környezethez, óvják azt
- környezetükben lévő matematikai összefüggéseket ismerjék fel, matematikai fogalmaik alapszinten a számosság tekintetében alakuljanak ki,
- tudjanak megkülönböztetni irányokat, értsék a helyeket kifejező névutókat.
- az ember alkotta közvetlen környezetben képesek tájékozódni,
- aktívan, örömmel vesznek részt a néphagyományhoz, hitélethez, kapcsolódó ünnepeken,
- képesek ok-okozati összefüggések felismerésére, megfogalmazására,
- képesek cselekvés útján különféle dolgok csoportosítására, ahhoz szempontok találására

9.5. Verselés, mesélés

Az érzelmek fejlesztésének és átélhetőségének, az erkölcsi-, szociális-, személyiségfejlődésnek egyik alapvető eszköze a gyermekirodalom. Az óvodáskorú gyerekek fogékonyak az esztétikumra, ezt a vershez és a meséhez való viszonyuk is mutatja. A szeretet, a jóság, a gyűlölet, a nagyravágyás, szerénység, összefogás, részvét elvont fogalmait, az emberi érzések tükrében, konkrét belső képi formában ismerik meg a gyerekek. A tárgyi világot is megelevenítő, a szigorú ok – okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világkép, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszti a gyermekeket a pszichikus realitásra. Az irodalmi nevelést megalapozó nevelés, a mesélés, mondókázás sokféle tevékenységhez spontán kapcsolódik, így automatikusan a mindennapok szerves részét képezik.

A gyermekek fejlődése szempontjából több funkciót is betölt:

- a gyermek átéli a mesehallgatás intimitását,
- a belső képalkotás feszültségét és feszültségoldó hatását,
- a mesealkotás és mesemondás örömszerző élményét,

- a nyelv játékából, sokszínűségéből fakadó ritmust és hangzás élményét.

A népmesék, népköltészeti alkotások, magyar költők versei, elbeszélései által megismertetjük a népi kultúra kincseit. Mindennapjainak elmaradhatatlan eleme az alvás előtti meghitt mesélés. A ritmikus és humoros versek, népi mondókák, szólások, közmondások, nyelvtörők az anyanyelvi nevelés legfontosabb eszközei. Óvodánkban a népi-, a klasszikus- és a kortárs irodalmi műveknek valamint a kortárs keresztyén irodalomnak egyaránt helye van. Jelentősége túlmutat a gyermekkoron, krízishelyzetekben valódi lelki erőként, támaszként jelenik meg. Népünk bölcsességét kikristályosodott formában hordozó népmeséink szemléletes magyarázatot adnak a világ egészéről, az emberi természetről. Ápolják a transzcendenshez vezető utat, hiszen az átélés szintjén a mese és a hit közös lényege az, hogy mindkettő kísérlet önmagunk elhelyezésére a világmindenségben.

Fontos, hogy az életkori sajátosságokat figyelembe véve a beszédértésük, kifejezőképességük (szókincs), kommunikációs készségük gazdagodjon. Célunk, hogy a gyermekek értsék a beszédet és szeressenek beszélni. Az anyanyelv használata az óvodai élet minden mozzanatában jelen van, része a nevelés teljes folyamatának. A beszéd a gyermek környezetével való érintkezésnek, önkifejezésnek, gondolkodásnak legfőbb eszköze. A beszéd által erősödik a gyermek biztonságérzete, növekszik tájékozottsága, gazdagodnak ismeretei.

Az irodalommal kapcsolatos gyermeki tevékenység lehet:

- irodalmat befogadó
- irodalmat mondó
- irodalmat önállóan alkotó.

Az irodalmi nevelés szerves része a bábozás és a dramatikus játék. Ezekkel a játékokkal segítsük elő a helyes légzést, tér-időérzék, verbális emlékezet, beszédszervek fejlesztését az összefüggő szövegmondást pl. mesefolytatást, saját mese kitalálását. A gyermek megtanul saját hangjával bánni, érzelmeit is a hang segítségével fejezi ki közben. Utánozza a különböző állathangokat, ami a hangképzés fejlesztésére kiváló lehetőség. Célunk, hogy újabb tapasztalatokra tegyen szert mesék, történetek eljátszásával, színházi élmények nyújtásával, dramatikus népszokások megismertetésével. Nevelési évente egy-két alkalommal bábelőadásokra is ellátogatunk. Segíti a kulturális értékeket élvező, értékelő felnőtté válás, valamint a *keresztyén erkölcs motiválta cselekvések érzelmi megalapozását*

Nyíltnapok, ünnepek alkalmával lehetőség nyílik arra, hogy bemutassuk, milyen egy szép mesemondás, hogy kapcsolódik egybe a vers, mese, játék, ének, rajzolás, vagy, hogy milyen az, amikor nem tanítjuk, hanem játszunk a verset.

Mese, vers mondóka kapcsolata a matematikával:

- számlálás (3 kívánság, 7 fejű sárkány)
- kisebb, nagyobb, középső fogalmának ismerete (legkisebb fiú)
- névutók gyakorisága (elbújt a fa mögé)
- párosítás (dramatikus játékoknál)
- ok - okozati összefüggések megértését segítő kommunikációs játékok.

Célok

- a mese sajátos hatásrendszerével a valóság teljesebb megismerésének elősegítése,
- gazdagodjon verbális kifejezőképességük, belső képi világuk, a gyönyörködtetésén és érzelmeiken keresztül,
- alakuljanak az irodalmi érték befogadásával kapcsolatos szokások.

Feladatok

- az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs légkör megteremtése, - ahol meghitt személyes kapcsolatot alakít ki a gyermekekkel, - és élményt nyújt az alkotások képszerű, fantáziára ható bemutatásával,
- alakítson ki szokásokat a mese kezdeményezésére,
- az anyag kiválasztásánál vegye figyelembe csoportja összetételét,
- a gyermekek mindennapjaihoz, élményvilágához igazodó népmesék, versek, mondókák, kortárs irodalmi alkotások kiválasztása, a klasszikus és modern írók, költők irodalmi alkotásaiból
- tanuljon meg az évszakokhoz, ünnepekhez, állatokról stb. verseket, mondókákat, amelyet bármikor elővehet,
- végezzen gyűjtőmunkát népi mondókákból, elbeszélésekből, melyet folyamatosan bővítsen,
- keressen olyan irodalmi alkotásokat, amelyek segítik a keresztyén szellemben való nevelést
- nyújtson lehetőséget az élményfeldolgozásra (bábjáték, dramatizálás, mimikai játék),
- gyermekek által kezdeményezett spontán lehetőségek kihasználása, a természetes beszéd és kommunikációs kedv fenntartása, a gyermeki kérdések megválaszolása,
- a gyermekek saját vers és mesealkotásának ösztönzése, kombinálása egyéb tevékenységekkel,
- a pihenés előtti mesélés, verselés nyugalmának, meghittségének megteremtése,
- fejlessze anyanyelvi kultúráját,
- beszéde legyen követésre méltó, kifogástalan
- törekedjen szemléletességre,
- kérdéseivel gondolkozásra ösztönözzön,
- differenciáltan foglalkozzon a hátrányos helyzetű gyermekekkel (beszédhibás, érzelmileg elhanyagolt stb.), segítse a fejlődést (anyanyelvi játékok, helyes beszédlelés)
- az irodalmi élményeken keresztül az érthető beszéd készségének alakítása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- megszilárdulnak a mese – vershallgatáshoz kapcsolódó szokásaik
- képessé válnak az irodalmi élmény befogadására
- képesek ráhangolódni, és figyelmesen, csendben végighallgatni a mesét
- szívesen ismétlik a verseket, rigmusokat,
- képesek végighallgatni türelmesen a mesét, várják, a mesehallgatást,
- igényük van a hallott mű újra hallgatására,
- képesek magukat önállóan, összefüggően kifejezni, szókincsükben, mondatalkotásukban megjelenik a mesék, versek irodalmi nyelve
- tudnak mesét, történetet kitalálni, elkezdett történetet befejezni, azt mozgással megjeleníteni, dramatizálni, bábozni, az előadáshoz kreatív módon eszközt készíteni,
- az élmények hatására, kialakul a népköltészeti kötődés,
- képesek azonosulni az irodalmi művek szereplőivel
- esztétikai érzékük formálódik, érzékelik a szavak szépségét, humorát.
- ismernek evangéliumi verseket, történeteket,
- meg tudják különböztetni a bibliai történeteket a meséktől,
- kialakul a beszédfigyelésük,
- vigyáznak a mesekönyvekre.
- a mese a vers hatása megjelenik a játékban, ábrázolásban, beszédben, az egymásra hangolódásban

A tevékenységforma tartalmi elemeinek kiválasztásánál felhasználjuk *A Református Óvodai Nevelés Keretprogramja* módszertani ajánlásait.

9.6. Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc

A zenei nevelést óvodáskorban kell elkezdni, mert az ének-zene tevékenység semmi mással nem pótolható alapot ad a készség - képesség fejlesztéshez, elsősorban a hallásélezés, és a ritmusérzék fejlesztéséhez. Gazdag érzelmi világa a spontán figyelmet belső motivációvá erősíti; nyugalmat, derűt, közös élményt rejt magában. A zene elsősorban érzelmi töltésével hat a gyermekekre. A gyermeket első esztendeiben olyan hatások érhetik a zene területén, amelyek későbbi életében meghatározzák a zenéhez fűződő viszonyát.

Célunk a zene megszerettetése nemzeti, egyházi, népi kultúránk megőrzése, a zenei anyanyelv megalapozása, valamint igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások megismertetése.

A nap folyamán többször is lehetőséget biztosítunk az éneklésre, illetve olyan légkört teremtünk, melyben a gyermekek spontán éneklési kedve kibontakozhat. Támogatja, bátorítja a gyermekek próbálkozásait a maguk által kitalált, esetleg halandzsa szöveggel megformált alkotásokra. A közös élményekben gazdag énekes játékok alkalmával ismertetjük meg a gyermekeket a dal szépségével, ritmusával, a dallammal, a harmonikus mozgással, táncsal. A népzene az óvodában is adaptálható elemeit beépítjük mindennapjainkba. A mondókákat, énekes játékokat főként a magyar népi gyermekjáték hagyományból merítjük. A mondókák tanítását lényegesnek tartjuk, mivel zenei értékük egyenlő a gyermekdalokéval.

A beszoktatás idején szinte minden tevékenységhez kapcsolunk egy – egy mondókát, dalt. Kiemelt jelentőségűek ebben az időszakban a hőcögtetők, lovagoltatók, simogatók, stb. melyek a testi kontaktus révén érzelmi biztonságot is nyújtanak a kicsiknek.

Az ének –zene komplexen épül be mindennapjaink tevékenységébe. A zenei nevelés valamennyi nevelési területhez, valamint jeles napjainkhoz az évszakok változásaihoz, a hitülethez, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint egyházi ünnepekhez kapcsolódik.

A református óvodai nevelés óriási lehetősége, hogy a bibliai történetek megismertetésére a református zenei anyanyelvet is felhasználhatjuk.

Fontos, hogy a református óvoda keresztyén szellemisége a zenei nevelésen keresztül is áthassa az egész napot. Ennek lehetősége az áhítatokon kívül az éneklésben rejlik.

Csoportszobáinkban mindenhol megtalálhatók az alapvető ritmus hangszerek (dob, cintányér, triangulum,) a gyermekek számára elérhető helyen. Lehetőségünkhöz mérten a hangszerek repertoárját folyamatosan bővítjük, alkalmanként saját készítésű, a gyermekekkel közösen készített, főleg természetes alapanyagú hangszerekkel is. Az énekes játékokhoz esztétikus, jelzésértékű eszközöket használunk. pl. bot, kendő, kalap, kötény, vőfélybot. Igyekszünk lehetőséget biztosítani az élő népzenevel, néptáncsal, népi hangszerekkel való ismerkedésre is.

Zenei nevelés és matematika összefüggése:

- térformákkal (nyitott - zárt vonalak, csigavonal, köralakítás)
- tőszámnevekkel, sorszámnevekkel (mondókák, kiszámolók)
- párosítással, párba rendezéssel (párválasztásos játékok)
- halmazalkotással (pl. népi játékok)
- változások felismerésével (mennyiségek illetve hangok, zörejek felismerése)
- névutók használatával
- térbeli tájékozódással (magas – mély jelzések)
- darabszám változással (fogó – gyarapodó játékok)
- becsléssel.

Célok

- legyen örömforrás a közös éneklés, a közös játék, a zene és a gyermektánc,
- fejlődjön zenei ízlésük, mozgáskultúrájuk,
- alakuljon zenei képességük, kreativitásuk,
- magyar népzenei kultúránk sajátos ritmus-és dallamvilágának elültetése a gyermekekben.

Feladatok

- segítse elő és formálja a gyermek zenei ízlésének és mozgáskultúrájának alakulását,
- gyűjtsön népi énekes játékokat,
- állítsa össze a tanulandó énekek hanganyagkészletét figyelve a játék és mozgásos anyagra is,
- vegye figyelembe a csoportja életkorát, összetételét, fejlettségi szintjét, ez alapján tervezze meg csoportjában a
- ritmusérzék fejlesztést:
  - egyenletes érzékeltetését,
  - ritmus érzékeltetését, a kettő összekapcsolását;
- hallásfejlesztést:
  - zenei hang megkülönböztetését a zörejtől;
  - relációk bemutatását, éneklését, gyakorlását;
- zenei mozgásfejlesztést:
  - járást (egyéni, csoport), köralakítást;
  - páros mozgásösszhangot, egyszerű tánclépéseket;
- a dallam, a ritmus és a mozgás szépségének, a közös éneklés örömeinek megéreztetése,
- zenei képességek és készségek fejlesztése utánzás és játékos gyakorlás útján,
- ösztönözze a gyerekek zenei alkotókedvének kialakulását,
- adjon teret a szabad improvizációnak,
- gondoskodjék arról, hogy a zene mindig örömforrás legyen a gyermek számára,
- törekedjen mindig a tiszta éneklésre,
- használja ki a nap bármely szakában a zene feszültségoldó hatását,
-
- igényes zenei kultúrát képviselő népi gyermekdalok, dalos játékok, mondókák, ölbeli játékok, népdalok, kortárs művészeti alkotások válogatása,
- önismeretük, önállóságuk, önfegyelmük fejlesztése az egyéni képességek megismerésével és a szerepvállalás segítségével érzelmi, esztétikai élmények nyújtása az igényes zenehallgatással.
- az óvodapedagógus énekeljen gyakran a gyerekeknek olyan zsoltárokat, dicséreteket, amelyek nem szán elsajátításra, de szövegüknél és dallamuknál fogva mégis magával ragadók.

Fontos, hogy a református óvodánk keresztyén szellemisége a zenei nevelésen keresztül is áthassa az egész napot. A keresztyén ember számára az egyházi ének egyúttal olyan imádság, amely Istent magasztalja. Egy adott tevékenységi formához hozzákapcsolhatunk egy-egy éneket és kihasználhatjuk azok rendszeres visszatéréséből adódó lehetőségét

- ~ áhítatra hívó és áhítatból kivezető énekkel,
- ~ imádság előtti és utáni énekkel,
- ~ étkezés előtti és utáni ének,
- ~ elalvás előtti énekkel,

~ név-, vagy születésnap megünneplése áldást kívánó énekkel.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- szeretnek énekelni, szívesen kapcsolódnak be a közös éneklésbe és örömmel
- vesznek részt a zenei tevékenységekben,
- vannak kedvenc mondókái, megtanult énekei,
- korának megfelelő egyházi énekeket ismeri,
- természetes módon jelenik meg az éneklés mindennapjaiban (születésnapok köszöntésekor, játékban, kiránduláson stb.),
- énekkel is imádkozik,
- ritmusérzékük, hallásuk, éneklési képességük stb. fejlődik,
- szívesen hallgatják az óvónő énekét, zenehallgatásra szánt műveket,
- egyszerű ritmushangszereket ismernek, és azokat tudják használni,
- felismerik a hangszerek hangját (furulya, xilofon),
- egyszerűbb táncos mozgást tudnak végezni
- felismerik és megkülönböztetik a zenei fogalom párokat
- felismerik és megkülönböztetik a környezetük hangjait
- maguk is kitalálnak, alkotnak dallamokat, szövegeket, táncmozdulatokat,
- képesek az egyszerű szerkezetű és ritmusú mondókák, dalok egyenletes lüktetését, ritmusát hangoztatni, különböző mozgásokkal, játékos utánpótlásokkal, tapssal, járással kifejezni,
- tudnak harmonikus, szép mozgással kíséreni különböző mondókákat, dalokat, változatos térformákat alakítani az óvodapedagógus segítségével,
- ismerik szűkebb és tágabb környezetük hangjelenségeit, képesek hallás után megkülönböztetni azokat,
- felismerik a hallott dalok dinamika, hangerő és hangmagasság szerinti különbségeit,
- az ismert dalokat felismerik dúdolásról, hangszerről jellegzetes részletei alapján,
- mozgásuk esztétikus, kifejező.

A tevékenységforma tartalmi elemeinek kiválasztásánál felhasználjuk *A Református Óvodai Nevelés Keretprogramja* módszertani ajánlásait.

9.7. Mozgás

Az egészséges kisgyermek szinte szüntelenül mozgásban van. Életkoruk, egyéni fejlettségük szerint valamennyien természetes mozgásokat végeznek. Ennek belső indítéka biológiailag megalapozott szükséglet, ami aktivitásra, folytonos mozgásra, tevékenységre készíti a gyermeket, s a szükséglet levezetése során lép fel funkció öröm, ami motiválja az ismétlődést, tehát serkentőleg hat vissza a mozgáskészletre. Az óvodás gyermekek számára a mozgásos játékok az örömelemény forrásai, s minden időben és helyen keresik rá az alkalmat. A mozgás elősegíti a gyermeki szervezet egészséges fejlődését, növeli teherbíró és ellenállóképességét. Egyénileg vagy kiscsoportban, gazdag fantáziaviláguk folytán, sokféle módon változatosá teszik az átélt játékokat, játékos gyakorlatokat.

A gyermekek mozgását két nagy csoportba kell besorolnunk:

- Szabad, spontán mozgás.

- Szervezett mozgások (mindennapos testnevelés, testnevelés foglalkozások).

A szabad, spontán mozgás alkalmával lehetőséget kell biztosítanunk a mondókák, énekek ritmusára történő testgyakorlatok végzésére, körjátékok, dalos népi játékok játszására, melyek fejlesztik a gyermekek figyelmét, s formálják zenei ízlésüket is.

Az udvaron elhelyezett fából készült mászóak az egyensúlyérzék fejlesztésére kiválóan alkalmasak.

A mindennapos testnevelés feladata az egészség megszilárdítása, a jártasságok, elért mozgáskészség megszilárdítása, a gyermekek mozgásigényének kielégítése és a rendszeres testgyakorlás szokásának kialakítása. Mindezt az időjárás függvényében a csoportszobában vagy a szabadban valósítjuk meg. A mozgásos játékokat ajánlatos kiegészíteni gimnasztikai gyakorlatokkal, naponta 10-15 perc erejéig.

Lehetőséget kell adni a gyermekeknek az állóképesség fejlesztésére. Ezt a futások, a kúszó-mászó gyakorlatok, szökdelések segítségével oldhatjuk meg.

A mindennapos testnevelésben fontos szerepe van a kézi szerek felhasználásának (labda, karika, tornabot, kötél, szalag babzsák).

A mozgásos népi játékok beiktatása a mindennapos testnevelésekbe, jól kiegészítik a tanult mozgásformák készségszintű, fejlesztését (szembekötösdi, labdajátékok, bújócska, célba dobás kavicsokkal, ugróiskola, kötélhúzás).

A testnevelés foglalkozások és a sport nemcsak a testi fejlődés, az erőnlét és a mozgásos teljesítmények továbbfejlesztésének az eszközei, hanem célszerű és tudatos pedagógiai munkával a sokoldalú személyiségformálás és az egészséges életmód megalapozásának eszköze is.

A testnevelés foglalkozásokon jelennek meg a játékok (szerep, szabály), rendgyakorlatok, gimnasztika, szabadgyakorlatok, kézi szergyakorlatok, járás, futás, ugrás, csúszás, mászás, dobások, támasz, függés, és egyensúlyozó gyakorlatok.

A gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően gyakorolják a megfelelő mozgásokat.

Mozgás és a matematika összefüggése:

- számlálunk,
- mennyiséget hasonlítunk (több- kevesebb- ugyanannyi, kisebb – nagyobb, hosszabb
- rövidebb, alacsonyabb – magasabb)
- meghatározunk irányokat (jobb – bal, előre – hátra, elé – mögé, alatta – felette).

Célok

- alakuljon ki a gyermekek játékos mozgáshoz való pozitív viszonya, szívesen, örömmel vegyenek részt a szabad és kötött tevékenységekben,
- fejlődjenek testi képességeik, alakuljanak mozgásbeli jártasságaik, készségeik, képességeik,
- fejlődjön önismeretük, önállóságuk, együttműködési képességük.

Feladatok

- használja ki a gyermekek életkorából adódó mozgáskedvet, mozgásszeretetét és biztosítsa a spontán mozgáslehetőségeket, változatos testmozgások beépítése az óvodai tevékenységekbe,
- rendszeres mozgással segítse elő a gyermek erőnlétét, fizikai állóképességének növekedését,
- vegye figyelembe a gyerekek egyéni szükségleteit és képességeit, a fejlesztésre szánt anyagot játékos formában építse be a fejlesztő foglalkozásokba és a szabad tevékenységekbe,
- motiválja a gyermekeket a feladatok bemutatásával, személyes hozzáállásával,

- használja ki az udvar és a tornaszoba adta lehetőségeket,
- építsen a gyermekek kitartására, bátorságára a differenciált feladatvégzésnél,
- minden izomcsoportot mozgasson meg,
- váltogassák egymást a könnyebb és a nehezebb gyakorlatok,
- ne maradjon el a megfelelő bemelegítés,
- biztosítsa a játékosságot a mozgástevékenység során,
- a gyakorlatok ismétlésével segítse elő a motoros képességek fejlesztését
- a mozgáshoz való pozitív viszony megalapozása sikerélmény biztosításával, helyi adottságok kihasználásával,
- a mindennapi játékos egészségfejlesztő testmozgás megszervezése,
- a nagymozgások fejlesztése (járás, futás, ugrás, mászás, kúszás, csúszás) változatos játékokban, körülmények között, kézi szerek és különböző tornaszerek alkalmazásával,
- a mozgás által az értelmi és testi képességek fejlesztése, testkép, testséma alakítása,
- a kitartás és a szabálytudat erősítése,
- a gyermekek ösztönzése képességeik kipróbálására,
- a baleseti lehetőségek kiküszöbölése, erre a gyermekek figyelmének ráirányítása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- testi fejlődésükkel arányosan nő teherbíró képességük,
- mozgásuk összerendezett,
- a gyakorlatok végzésében kitartóak,
- kialakul szabálytudatuk,
- ismerik a vezényszavak tartalmát, képesek azt megfelelően végrehajtani,
- egészséges versenyszellem alakul ki bennük,
- téri tájékozódó képességük, testsémájuk kialakul,
- képesek mozgásukat különböző helyzetekben irányítani,
- önfegyelmük, kudarcűrő képességük megerősödik,
- kialakul a társakkal való kooperáció képessége,
- Igénylik, és szívesen végzik a mindennapi, játékos mozgást, kitartók benne,
- szeressenek mozogni, legyenek kitartók a mozgásos játékokban,
- tudnak néhány mozgásos játékot (futó-, fogó-, labdajáték) irányítás nélkül is játszani.

9.8. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A gyermekek megtanulják észre venni az Isten által teremtett természet szépségeit, az ember és a természet harmóniájának esztétikáját, az emberi alkotások értékét.

A gyermekeket körülvevő esztétikai környezetben túl a vizuális nevelés magában foglalja az építés, képalakítás, plasztikai munkák és ezen technikák tanulási folyamatát. Az óvónő segítő szeretete és a gyermekek iránti tisztelete megköveteli, hogy ezeket a tevékenységeket bármikor felkínálja a gyermekeknek kizárva a kényszer jellegét.

Célunk a kisgyermekekben rejlő szépség, tenni akarás, az alkotás vágyának felébresztése, spontán alkotás örömeinek megélése vagy újra élésének elősegítése, valamint kialakítani a gyermekekben az esztétikai élmények befogadásának készségét. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos szerepet kap

mindennapjainkban. Ábrázolni, kézimunkázni játékidőben, gyermeki, vagy óvodapedagógusi kezdeményezésre is lehetséges.

Gyermekeink a nap folyamán bármikor, koruknak és technikai tudásuknak megfelelő szinten élhetnek az ábrázolás lehetőségével. Az ábrázolási technikák megismertetését, a folyamatos gyakorlás lehetőségét az eszközök állandó jelenlétével biztosítjuk. A csoportszobában rajz, - barkács sarkot alakítunk ki, ahol állandóan elérhetőek az alkotó munkához, vagy a gyakorláshoz szükséges eszközök, anyagok. A gyermekek technikai tudását egymásra építve bővítjük. Figyelembe vesszük óvodánk környezeti tényezőit, az aktualitásokat, hagyományokat, a néphagyományokat. Az új technikai megoldásokat kisebb csoportokban ismerhetik meg, gyakorolhatják a gyermekek, hogy a konkrét személyre szabott segítségadás megvalósulhasson. Folyamatosan figyelemmel kísérjük a különböző megyei, regionális, országos rajzpályázatokat. Az elkészült alkotásoknak közösen örülünk, együtt csodáljuk a gyermekekkel, szülőkkel. Nagy rendezvényeinken (pl. szüreti multság, gyermeknap stb.) kézműves programokat szervezünk. Ezen alkalmakor a gyermekek és a felnőttek is kedvük szerint kipróbálhatják a különböző kézműves technikákat. Az ábrázoló tevékenység legfőbb feltétele, hogy minél több alkalmat adjunk az élményszerzésre. Ez nem csupán abból áll, hogy kirándulni megyünk, bibliai történeteket mondunk, mesélünk, hanem főként abból, hogy figyelmüket ráirányítjuk a jelenségekre. A közös játékkészítés során, valóban megtapasztalhatják, hogy mi rejlik az anyagokban, hogyan kel életre a rongy, a csuhé, kóré, hogyan lehet fonalból tarisznyát szőni, fonni, csomózni, száraz terményekből állatseregletet készíteni.

Vizuális nevelés és a matematika összefüggése:

- tükörkép
- egyenes-görbe
- számlálás
- alatt-fölött
- kívül-belül

Célok

- legyen természetes örömforrás számukra a vizuális manipuláció és önkifejezés,
- fejlődjön finommotorikájuk, eszközhasználatuk és a koordinációs képességük,
- fedezzék fel környezetük szépségét, formagazdagságát,
- fantáziájuk segítségével tudják kifejezni érzelmeiket, elképzeléseiket, emlékképeiket,
- örömmel vegyenek részt a csoportot díszítő tárgyak, képek elkészítésében, ünnepi alkalmak előtt a teremdíszítésben,
- játékuhoz elképzeléseik, igényeik szerint tudjanak kiegészítő eszközt, díszletet készíteni.

Feladatok

- ébresszen a gyermekben kedvet az ábrázoláshoz, éljen át velük élményeket,
- teremtsen nyugodt és elegendő időt egy – egy tevékenységhez,
- a gyermekek biztatása, dicsérete, bátorítása útmutatás adása, ahol kell segítségnyújtás,
- tartsa tiszteletben a gyermekek alkotásait, gyűjtésükről gondoskodjon,
- ismerje a gyermekrajz fejlődésének fokozatait,
- a szabad alkotás örömein kívül esztétikai érzéseiket fejlessze,
- vonja be a gyermekeket a terem rendezésébe, esztétikus megoldásokat keressen,
- a környezet esztétikumára hívja fel a figyelmet, az esztétikai érzék fejlesztése és ízlésformálás,

- az ábrázolást előzze meg élménynyújtás, Isten csodálatos alkotásai a teremtett világ, természeti szépségekre való rácsodálkozás,
- mindig nagymozgásból indítson és fokozatosan juttassa el a gyermeket a finom motorikus mozgásig,
- a gyermek aktuális érzelmi állapotának megjelenítését segítse elő változatos színkompozíciók felkínálásával,
- alakítson ki vizuális sarkot, vizuális tevékenységekkel kapcsolatos szokások kialakítása,
- segítse a gyermek kíváncsiságából fakadó önálló tevékenységet.
- változatos technikák, anyagok, eszközök biztosítása és használatának megismertetése,
- a gyermekek tervezhető alkotó, alakító tevékenységének differenciált fejlesztése,
- kreatív megoldások támogatása,
- műalkotásokkal, népi ábrázoló eszközökkel, anyagokkal, technikákkal, motívumokkal való ismerkedés.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- kialakulnak a vizuális tevékenységekkel kapcsolatos szokások,
- képesek a gazdag színhasználatra, és változatos formák alkalmazására
- bátran tevékenykednek az ábrázolás eszközeivel, örülnek alkotásaiknak és a közösen készített kompozíciónak
- a képalkotásban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket, kialakul egyéni látásmódjuk, alkotási vágyuk
- az ábrázolás eszközeivel készségi szinten bánnak
- alakul bennük a térészlelés képessége
- megvalósul esztétikai és intellektuális érzelmeik gazdagodása
- tökéletesedik a kéz finom mozgása, a szenzomotoros koordináció, mely előfeltétele az iskola írástanulásnak
- fejlődik önállóságuk, alakul szándékos figyelmük
- megfogalmazzák értékítéleteiket: beszélgetnek, véleményt formálnak az elkészült alkotásokról
- ismernek és önállóan tudnak különböző technikákat alkalmazni egyszerű játékok, kellékek készítésénél,
- életkoruknak és egyéni sajátosságaiknak megfelelő mértékben kialakul finommotorikájuk, szem – kéz, kéz – kéz koordinációjuk,
- kialakul a síkban és térben való tájékozódás képessége.

10. AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI DOKUMENTUMAI

Az óvoda pedagógiai programja

Az óvodai csoportnapló Az óvodai csoportnapló a pedagógiai programunk alapján a nevelőmunkánk tervezésének dokumentálására szolgál. Tartalmi felosztása a 20/2012.(VIII.3.) EMMI rendelet 91.§ előírásainak megfelelő.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció

Az óvodába felvett gyermek fejlődését az „Óvodai fejlődési napló” dokumentumban rögzítjük. A fejlődés nyomon követése az alábbi területekre terjed ki: értelmi, beszéd, hallás, látás,

mozgásfejlődés. Rögzítésre kerülnek: a gyermek fejlesztési feladatai: intézkedések, megállapítások, javaslatok, fejlesztési tervek.

A mindennapi tevékenységekben zajló óvodapedagógusi megfigyelések a gyermekek természetes életének zavarása nélkül adnak alkalmat mozgásos, értelmi és szociális képességeik, egyéni fejlődési ütemük megismerésére. Kiegészülnek e megfigyelések a gyermeki produktumok elemzésével, szülőkkel folytatott megbeszélések tapasztalataival is.

Hangsúlyozzuk, hogy a megfigyelések hosszabb időt ölelnek fel.

A nevelőmunka tervezése, elemzése, értékelése, az egészségesen fejlődő gyermekekről szerzett ismereteknek, előrehaladásuk mértékének megfigyelése, írásos dokumentálása minden óvodapedagógus kötelessége.

Az óvoda indokolt esetben kezdeményezi a szülőnél a szakszolgálat igénybe vételét. A fejlesztési javaslatokat, illetve a Fejlődési napló bejegyzéseit évente kétszer ismertetjük a szülővel, aki azt aláírásával igazolja az erre rendszeresített forma nyomtatványon.

11. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

Az egészség-, és környezeti nevelés óvodás korban kiemelt jelentőségű.

Mintakövetés által, biztonságot, egészséges életfeltételeket, személyiségfejlesztő tevékenységeket, és napirendet biztosító közegben valósul meg.

A gyermekek egyéni különbözőségét tiszteletben tartó, személyre szóló gondoskodást, nevelést jelent, melynek **tevékenységformái:**

- ~ **a szabad játék,**
- ~ **az egészséges életmódot alakító cselekvések gyakorlása,**
- ~ **mindennapos mozgásfejlesztő tevékenységek,**
- ~ **a környezettel harmóniát teremtő spontán tapasztalások.**

Cél, az Isten által teremtett és az ember által épített, létrehozott környezettel - az ott lévő értékekkel- való harmonikus kapcsolat, a környezeti problémák iránti érzékenység a helyes értékrendszer, a természet- és a környezetbarát magatartás alapjának megteremtése. Feladatunk olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása, olyan képességek és készségek tudatos fejlesztése, amellyel ezt elérjük.

Feladattudat felébresztése a teremtett világ felé, becsüljük meg, ápoljuk azt, mivel Isten az emberre feladatot bízott, őrizzük, gondozzuk a Földet és az élővilágot.

Feladatok

- Környezettudatos életvitel megalapozása, kialakítása energiával, vízzel, árammal való takarékoskodás.
- Felelősségtudatos állattartásra nevelés, madárvédelem. Közvetítés a szülők felé.
- A gyermekek közvetlen környezetében lévő világ értékeinek megismerése, megszerettetése. (Épített környezet megismerése.)
- A természeti és társadalmi környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony alakítása.
- A természetes élethelyzetek kínálta lehetőségek kihasználása.
- Környezettudatos (egészséges életmódra) nevelés. Az óvoda kínálta tevékenységek, séták, kirándulások. Idő, hely, lehetőségek biztosítása a megismerési, tapasztalási folyamatokra.
- Olyan óvodai élet szervezése kívánatos, amellyel környezetbarát szemléletet sugallva segíti a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség,

figyelmesség, akarati tulajdonságok, önállóság, feladattudat, szabálytudat stb.) fejlődését.

- A másság elfogadása természetes módon valósul meg nevelési rendszerünkben, erre neveljük gyermekeinket. Az óvoda elfogadó, bátorító miliójével pozitív életszemléletet közvetítünk, ahol természetes a fejlődésbe vetett hit csakúgy, mint a személyes tulajdonságok értékének elismerése.
- A gyermekek testi épsége, egészségük megőrzése valamennyi óvodai dolgozó cselekedeteit, magatartását, attitűdjét meghatározza. A gyermekek érthető formában, játékosan, rendszeresen gyakorolhatják a veszélyhelyzetek elkerülését, és az egészségmegőrző tevékenységeket pl. tisztálkodás, orrfújás, egészséges ételek fogyasztása, testápolás, pihenés, mozgásos tevékenységek.
- A szülők számára egészségmegőrző, környezetvédő programok, rendezvények, előadások nyílt napok formájában közvetítjük mindezen elveket és tartalmakat.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- Felelősségtudatos állattartás kialakult, (védi, gondozza, nem bántalmazza az állatokat).
- Nem szemetel, vigyázz környezetének tisztaságára.

12. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az egyenlő bánásmód követelménye és esélyegyenlőség előmozdítása akkor valósulhat meg, ha általánossá válik az a gyakorlat, hogy minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Ezért az egyenlő hozzáférés megteremtése, a gyermeki jogok biztosítása elengedhetetlen.

- **A gyermek joga, hogy...**

- a) az óvodában biztonságban és egészséges környezetben neveljék: óvodai életrendjét pihenő idő, szabad idő, megfelelő testmozgás beépítésével, étkezési lehetőség biztosításával életkorának és fejlettségének megfelelően alakítsák ki,
- b) személyiségét, emberi méltóságát, és jogait tiszteletben kell tartani, és számára fizikai és lelki erőszakkal szemben védelmet kell biztosítani,
- c) személyiségi jogait, cselekvési szabadságát és magánéletéhez való jogát az óvoda tiszteletben tartsa, ez a joggyakorlás azonban nem korlátozhat másokat e jogainak érvényesítésében.
- d) képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelésben részesüljön,
- e) adottságának megfelelő megkülönböztetett ellátásban részesüljön, illetve
- f) az óvoda vagy szülei közbenjárásával - pedagógiai szakszolgálat segítségért forduljon,
- g) a gyermeknek joga továbbá, hogy családja anyagi helyzetétől függően ingyenes étkeztetésben részesüljön,
- h) az intézmény eszközeit, berendezését, felszereltségét ingyenesen, de rendeltetészerűen használhassa.
- i) rendszeres egészségügyi felügyeletben és ellátásban részesüljön.

Célok

- a teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása a célcsoport körében,
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása,
- a nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek biztosítása.

Intézkedések

- Felvételi kérelmek elbírálásának kiemelt szempontja az esélyegyenlőség.
- A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása, a többi gyermek érdekeinek figyelembevételével, és érzelmeik tiszteletben tartásával.
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása, okok feltárása.
- Pedagógus módszertani kultúrájának megújítása, korszerű, kultúraazonos pedagógiai eljárások konfliktuskezelési technikák elsajátítása.
- A továbbképzések kiválasztásánál az egyéni bánásmódot, differenciált nevelést –helyezzük előtérbe (az integrációs programokat, formákat, módszereket terjesztjük).
- A belső kommunikáció hatékonyságának biztosítása.
- Egyenlő hozzáférés biztosítása az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatásokhoz.
- Egyéni foglalkozásokon való részvétel biztosítása, egyéni fejlesztési terv alapján – esetmegbeszélések.
- Egészségügyi szűrővizsgálatok kezdeményezése, megszervezése, gyermekorvosi, védőnői tanácsadás.
- A gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása.
- A szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok szervezése.
- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel.
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése; kirándulások, táborok szervezése; rendezvények látogatása).
- A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés (egyetlen gyermek se maradjon ki az óvodából a szülők szegénysége, az óvoda által kért természetbeni és pénzbeli hozzájárulások fedezetének hiányában).
- Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal:
  - ~ gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása),
  - ~ védőnői hálózat (a gyermekek óvodai beiratásának támogatása; korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás),
  - ~ szakszolgálatok (konzultációk a gyermek fejlődéséről, fejlesztési terv közös kidolgozása, szolgáltatások biztosításának megtervezése és biztosítása),
  - ~ civil szervezetek (a gyermekek óvodai beiratásával, a hiányzás csökkentésével, iskolaválasztással, szülői programokkal kapcsolatos együttműködés).
- Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése).
- Az érintett iskolával közös óvoda - iskola átmenetet segítő program kidolgozása (hospitálások, esetmegbeszélések, szakmai műhely, közös programok).
- A gyerekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében.

13. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

A gyermekvédelmi munka, védelem minden gyermekre kortól, nemtől, vallástól, származástól független odafigyelést, gondoskodást jelent.

A gyermekvédelem elsősorban a család feladata, magába foglalja a gyermek gondozását, eltartását, nevelését, erkölcsi és anyagi érdekképviseletét. Az óvoda feladata, hogy felvállalja a család komplex segítségét, amelynek fókuszában a gyermek áll, a gyermek védelme, jogainak biztosítása.

A család tiszteletben tartása, a családi nevelés erősítése és ezzel együttesen a gyermek iránti felelősség ébrentartása. Tapintatos, személyes kapcsolat kialakítása azokkal a családokkal, akik segítséget kérnek, vagy látszólag segítségre szorulnak.

A gyermekvédelmi munkát a humánus, segítőkészség, a megértés és a támaszkodás jelenti. A gyermekvédelmi munka fő céljának a prevenciót tekintjük, amely során szeretnénk megakadályozni a veszélyeztetett státusz kialakulását. A kedvezőtlen szociális, gazdasági, családi és intézményi hatások az értékek és a normaválság, az egyre több családban érzékelhető életvezetési problémák miatt növekszik a feszültségszint és csökken a feszültségtűrő képesség, ami a családi otthonokban érezteti hatását és leggyakrabban a gyerekeken vezetődik le. A fentiek káros hatása megjelenik az óvodában is, a gyermekek teljesítmény-, magatartás-, és kapcsolat-zavarainak formájában.

A gyermek szocializációjának legfontosabb feltétele, hogy tartós személyes szeretetkapcsolatban, azaz pozitív személyes kapcsolatban éljen közvetlen környezete tagjaival. Ez a kötődés teremti meg a gyermek számára a biztonságot, védelmet, tevékenységre készítetést, a keresztyén minta elfogadását. A szeretetteljes kötődés szinterei a család, a vele összefüggő felnőtt és kortárs csoportok, a felnőttek, és a kultúrában fellelhető értékek szereplői (mesék, bibliai történetek).

Az óvodai gyermekvédelem egyik legfontosabb jelzőrendszer, hiszen a gyermekek minden problémája (éhsége, agresszivitása, szorongása, hiányzások stb.) itt érzékelhető először.

Ez az az intézmény, ahol szoros naponkénti ismétlődő kapcsolat alakul ki a családok és a pedagógus között

Óvodai nevelőmunkánk során, a gyermekek szociokulturális körülményeinek feltérképezésekor világosan körvonalazódik számunkra, hogy kik azok a gyermekek, akiknek családi háttere nem mindig képes biztosítani a gyermek optimális fejlődéséhez szükséges feltételeket, kik azok, akikre fokozott figyelmet kell fordítanunk hátrányaik enyhítése érdekében.

A gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos tevékenységért az intézmény vezetője felel (Köznevelési Törvény 69.§ (2) f.).

Célja

- a prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése és veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése,
- az óvodába beíratott és járó gyermekek problémáinak korai felismerése, kezelése,
- a gyermek hátrányos helyzetének, veszélyeztetettség kialakulásának megakadályozása, csökkentése, hogy hátrányos helyzetbe tartósan ne kerüljön, vagy hátrányos helyzetükből ne váljék veszélyeztetetté.

Gyermekvédelmi programunk célja, hogy az intézményünkbe járó gyermek részére biztosítsuk a személyiségfejlődéshez szükséges valamennyi feltételt, a gyermeki jogok érvényesülését.

Az óvodapedagógus gyermekvédelmi feladatai

- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes családi légkörben a „különbözőség” elfogadását erősítő integrált nevelés megvalósítása
- Megfelelő napirenddel az óvodai élet szervezése
- Egészséges, biztonságos, feltételek megteremtése
- Derűs, szeretetteljes nevelői attitűd, érzelmi biztonság nyújtása
- Korszerű pedagógiai módszerek alkalmazása
- A fejlődés folyamatos nyomon követése
- A gyermek, mint individuum elfogadása, megbecsülése, jogainak tisztelete
- Család megismertetése a szülők jogaival, kötelességeivel, gyermekek jogaival
- Rendszeres tájékoztatás a gyermek fejlődéséről
- Korrekt, partneri együttműködés szorgalmazása
- Hatékony gyermekvédelmi tevékenység megvalósítása
- Biztosítani a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodában, szükség esetén védő, óvó intézkedésekre javaslatot tenni.
- Az új óvodások befogadását elősegíteni, beilleszkedésüket az adott csoportba minél inkább zökkenőmentessé tenni
- A gyermekeket és családjukat a lehetőségekhez képest minél jobban megismerni.
- A problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket, az okokat felismerni, és ha szükséges, ehhez szakember segítségét kérni.
- Az egyéni lemaradásokat csökkenteni, a tehetséggondozást megvalósítani, illetve elősegíteni.
- Az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködni.
- A rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kíséreni, szükség esetén jelezni a hiányzást.
- A szülőkkel való együttműködő kapcsolat kialakítása, a szülői szerep eredményesebb betöltésének elősegítése.
- az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában részvétel, a szűrővizsgálatok szükség szerinti javaslása,
- jó kapcsolat kiépítése a helyi gyermekvédelmi szervekkel, személyekkel.
- a nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramot az adott évre,
- nyilvántartja a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket- feljegyzi a nyilvántartásába a gyermekekkel és a családdal kapcsolatos intézkedéseket és azok eredményességét,
-

A titoktartási kötelezettség minden családot érintő kérdésben érvényesüljön.

Az óvodavezető gyermekvédelmi feladatai:

- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai felvételének biztosítása,
- a problémák, tünetek felismerése,
- szakember, szakszolgálati segítség igénylése,
- a rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése,
- a támogatások biztosítása, a támogatáshoz jutás segítése,
- a Gyermekjóléti Szolgálattal, a gyermekvédelmi rendszer szakembereivel való kapcsolattartás, együttműködés,
- az óvodapedagógusok gyermekvédelmi tevékenységének segítése,
- a nevelési év elején tájékoztatja a szülőket, a gyermekvédelmi tevékenységről, arról, hogy probléma esetén, milyen óvodán kívüli gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeket kereshetnek fel,

- helyi szintű szakmai rendezvényeken való részvétel,
- évente egyeztetés a gyermekjóléti szolgálattal,
- a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályi változások figyelemmel kísérése,
- az óvodai szociális segítő tevékenységének segítése.

14. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

A szülőkkel való közvetlen kapcsolat kialakításával oldjuk fel a szorongásaikat, így rövid idő után őszintén feltárják az előttük álló nehézségeket. Igyekszünk a gyermek személyét szem előtt tartva, a számára legjobb megoldást megkeresni, melyet a szülővel együtt valósítunk meg.

Célok

- mintaadás a felnőttek és gyermektársak részéről,
- egyéni bánásmód alkalmazásával a hátrányok enyhítése,
- előítéletek kezelése,
- óvodai szociális segítő tevékenységének elfogadtatása
-

A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységeink

- a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése, bizalmi kapcsolat kialakítás a gyermekkel,
- a megszokott cselekvések, mindennapi események, a rendszeresen használt szimbólumok, melyek az állandóság, biztonság, elfogadottság érzését közvetítik a gyermekek felé,
- az egyéni problémák hatékony kezelése, intervenciós gyakorlat alkalmazása,
- partnerkapcsolatok fenntartása a szülőkkel, munkánkat segítő szakemberekkel, intézményekkel,
- differenciált pedagógiai módszerek alkalmazása,
- a játék személyiségfejlesztő hatásának kihasználása a gyermekek önismeretének, énképének, kommunikációjának, társas viszonyulásainak fejlesztése,
- mozgásfejlesztés a testi képességek, akarati tulajdonságok, sikerorientáltság elősegítésére,
- környezettudatosságra, helyes életvezetésre, egészségmegőrzésre nevelés az óvodai tevékenységek rendszerében (ld. „Óvodai élet tevékenységformái” fejezetben),
- tehetségazonosítás és fejlesztés a művészetek eszközével,
  - népi kultúránk megismertetése, érzelmi kötődés alakítása,
  - népmeséink, Bibliai történeteink nevelő hatású, önerősítő példáján keresztül, erkölcsi érzelmek, és magatartás orientálása,
- közös rendezvények, délutánok szervezése a szülők számára,
- tájékoztató, felvilágosító, prevenciós programok szervezése,
- beiskolázási tennivalók elvégzése, a szülők rendszeres tájékoztatása,
- természetben nyújtott segítség (ruha, élelmezés, könyv...),
- szabadidős programok biztosítás a gyermekek számára,
- pszichés segítségnyújtás – nevelési tanácsok,
- tanulást segítő korszerű módszerek alkalmazása (szituációs játékok, kooperatív technikák, báb, projekt módszer),
- fejlesztést segítő eszközök beszerzése,

- konfliktusmegoldó technikák alkalmazása.

15. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése az óvodában

A korai felismerés a fejlesztés szempontjából különösen fontos, hisz az eredményes iskolakezdés feltételeinek elsajátítása 3-4 éves korban kezdődik így az esetleges lemaradások mértéke óvodáskor végére minimálisra csökkenthetők, vagy teljesen megszüntethetők. Igyekszünk megtalálni azt a pedagógiai-pszichológiai módszert, eszközt, amelynek segítségével mindenkiből kihozhatjuk a képességei maximumát. Az optimális szint eléréséhez viszont elengedhetetlen a gyerekekkel való közös tevékenységeink alkalmával kialakított jó légkör, sok-sok dicséret, biztatás, egyéni pozitívumokra támaszkodás, hisz csak így lehet harmonikus fejlesztő hatást elérni. Az erősségeik kiemelésével pozitív énképük kialakítására törekszünk.

A kisgyermek fejlődésében nem hagyhatjuk figyelmen kívül az érést, amely a fejlődési folyamat sajátos, ám mindig jelen lévő jelensége. A gyerekek közötti különbségeket, természetesnek vesszük, s minden egyes kisgyermeket a maga módján, a saját ütemében, a saját képességei szerint segítjük a kibontakozásban és fejlődésben. Vannak közöttük kiemelkedő képességűek és vannak, akik több figyelmet, fejlesztést igényelnek.

Differenciált módszerek, eszközök alkalmazásával, a gyerekek fejlettségi szintjüknek megfelelően jussanak el az előre lépésükhöz szükséges képességekhez, ismeretekhez. Fejlettségi szintjüket az év során többször is mérjük (bemeneti, kimeneti). Fontosnak tartjuk, hogy megértsük a gyermekek adott állapotának lényegét és a fejlesztésükhöz vezető utat. A játék megfigyelése elősegíti a differenciált tervezést, a konkrét célok, feladatok, módszerek, eszközök, időkeretek, munkaformák meghatározását. A játék megfigyelésével képet kapunk személyiségükről, társas kapcsolataikról, magatartásukról, a tevékenységben való elmélyülésük fokáról, verbális képességeikről, gondolkodásukról, ismereteikről, mozgásukról... Ez elősegíti a differenciált tervezést, a konkrét feladatok, célok meghatározását.

Egyénre tervezett pedagógiai gyakorlatot, folyamatos visszacsatolást, nyomon követést tartalmaz munkánk. Mindig az előzetes ismeretekre építünk, melyben benne van a gyermekek előtörténete, sorsa, kapcsolatrendszere, attitűdje, teljes személyisége. A legjobb eredmény elérése céljából, a szülőkkel kölcsönös, szoros, partneri együttműködést próbálunk kialakítani, ötleteket, tanácsokat adunk, mintát nyújtunk az otthoni fejlesztéshez a gyermekek fejlődése érdekében.

15. 1. Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

A tehetség „felmérése” 3-5 éves korban a napi tevékenységek során történik. A tehetséges gyermekek számára igyekszünk olyan lehetőségeket, tevékenységeket biztosítani, amelyek képességeik kibontakoztatását segítik. (pályázatokon való részvétel, délutáni tevékenység során-balett, sakk, aerobic stb.).

Célok

- a tehetséges gyermekek kiemelkedő képességeinek korai felismerése,
- tehetsége kibontakoztatásához megfelelő feltételek biztosítása.

Feladatok

- ingergazdag környezet és a személyre szabott interakció biztosítása,
- az önálló felfedezés lehetőségének megteremtése,
- fokozott érzelmi fejlődés lehetőségének biztosítása,

- egyéni képességeknek megfelelő tanulási utak biztosítása,
- megértő, elfogadó légkör, sajátos törődés biztosítása,
- a gyermekek szükségleteinek, igényeinek felmérése, kezelése a pedagógiai kompetenciahatárokon belül,
- a beilleszkedés segítése,
- változatos tevékenységek biztosítása önmaguk kipróbálására, megismerésére,
- sokszínű játékforma felkínálása,
- adekvát fejlesztési eszközök, formák alkalmazása,
- a kiemelkedő képesség fejlesztése egyéni terhelés biztosításával,
- a családok segítése, tájékoztatása,
- gyenge oldal erősítése,
- a megfelelő szakemberrel történő kapcsolatfelvétel és együttműködés.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- képesek a közösségben megtalálni helyüket, kialakul biztonságérzetük,
- képesek önmaguk, társaik és a felnőttek elfogadására,
- képesek az együttműködésre,
- erősödik önbizalmuk,
- megalapozódik önmaguk megismerése,
- kimagasló képességterületén többlettudással rendelkeznek,
- kreativitásuk fejlett,
- tudja az érzelmeit kezelni és kifejezni,
- kiemelkedő képessége megjelenik szerepjátékában.

15. 2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

Célok

- a fejlesztés során a szakvéleményben kijelölt területek egyéni fejlesztése, kompenzációja az óvodapedagógus közreműködésével a pedagógiai kompetencia határokon belül,
- ne terhelje túl a nevelés – fejlesztés a tanulási, beilleszkedési, tanulási nehézség kialakulására veszélyeztetett gyermeket.

Feladatok:

- a szakvéleményben megállapított területek megsegítése az óvodapedagógus közreműködésével, olyan technikák, módszerek megismertetése, melyek képességeiket figyelembe véve segítik az egészség megőrzését,
- a szükséges feltételek megteremtése: finanszírozás, eszközkészlet, humán erőforrás.
- a kívánatos viselkedési formák megismertetése, elsajátítása, alkalmazása a btm-es gyermekek kapcsolataiban,
- konzultálás a gyógypedagógussal, pszichológussal, logopédussal, szakszolgálatokkal (team munka),
- együttműködés a szülőkkel, családdal a felzárkóztatás sikeressége érdekében,
- a differenciálás elsődlegességének biztosítása,
- az elvárásaink a gyermek fejlődési üteméhez igazítása,
- a másképpen fejlődő gyermek célirányos segítése, korrekciója egészséges társaival együtt, - egyéni bánásmóddal -,
- az utánzásos-, és szociális tanulás lehetőségének biztosítása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- a szakvéleményben megjelölt képességek elérik a következő köznevelési intézményben folyó pedagógiai munkához szükséges szintet,
- rendelkezik olyan képességekkel, technikákkal, amelyek a speciális igényeikhez igazítva a testi-lelki-mentális egészség megőrzéséhez szükségesek,
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,
- elfogadják önmagukat és egymást,
- lehetőségeikhez mértén aktív tagjai a gyermekközösségnek,
- képesek az alkalmazkodásra,
- eljutottak fejlődésük optimális szintjére.

15. 3. A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

Célok

- valósuljon meg a HH és a HHH gyermekek rendszeres óvodába járása,
- csökkenjen az óvodai igazolatlan hiányzások száma,
- legyen rendszeres és hatékony a szülőkkel való kapcsolattartás,
- erősödjön az együttműködés a szakszolgálatokkal,
- valósuljon meg az óvodába lépő hátrányos helyzetű gyermekek komplex állapotfelmérése,
- valósuljon meg a kommunikációs képesség fejlesztése, szókincs bővítése,
- kompenzáljuk a szociális hátrányokból adódó lemaradásokat,
- valósuljon meg az egészséges életmódra nevelés a szülők, a gyermekorvos, a védőnő bevonásával.

Feladatok

- a gyermekek hiányzásainak nyomon követése
- a hiányzások okainak feltárása, segítségnyújtás,
- rendszeres kapcsolattartás „jelzőrendszer működtetése” a szakszolgálatokkal,
- a szülők tájékoztatása szociális juttatások, kedvezmények, támogatások, segítő pályázatok igénybevételére való jogosultságról, lehetőségekről,
- a beilleszkedés segítése, egyénre szabott fejlesztése,
- együttműködés az óvoda gyermekorvosával, a védőnővel,
- kiemelten kezeljük a szociális hátrányokból adódó lemaradásokat, az egészséges életmódra nevelést,
- a differenciálás elsődlegességének biztosítása,
- kommunikációs képesség fejlesztése, szókincs bővítése,
- az iskolai életre való tudatos ráhangolás,
- megalapozzuk az egészséges életmód iránti igényüket.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- a HH és HHH gyermekek rendszeresen járnak óvodába,
- szociális hátrányaik csökkennek,
- kommunikációs képességeik fejlődnek,
- az óvoda- iskola átmenet könnyebb lesz számukra,
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,

- elfogadják önmagukat és egymást,
- képesek az alkalmazkodásra, együttműködésre,
- egyéni ütemben eljutottak fejlődésük optimális szintjére.

16. Óvodánk kapcsolatai

Óvodánk része a helyi társadalomnak, ezért fontos hogy együttműködjünk környezetünkkel és alakítsuk, ápoljuk konstruktív partneri kapcsolatainkat.

A partnerekkel való kapcsolattartásunkban a kölcsönös párbeszédre, a korrektségre, rendszerességre, folyamatosságra törekszünk. (Lsd. SZMSZ 4. A külső kapcsolatok rendszere, formája és módja)

16. 1. Az óvoda alkalmazottainak kapcsolata

Az intézményünk nagyságából adódó sajátos helyzet alapvetően meghatározza óvodánk működésének jellegét.

Az óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítő alkalmazottak harmonikus együttműködését kulcsfontosságú stratégiai tényezőnek tekintjük.

A dajkát a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük, akinek jelenléte nélkülözhetetlen, szerepe fontos a nevelés folyamatában. A dajka néni egyike a gyermeket nevelő felnőttnek, aki éppúgy, mint az óvodapedagógus, magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre. Ahhoz, hogy a nevelési folyamatban a dajka közvetlenül és tevékenyen részt vehessen, elsősorban arra van szükség, hogy megfelelő szinten tájékoztatva legyen az óvoda és az adott óvodapedagógusok nevelési elképzeléseiről, módszereiről. Tudnia kell, milyen célok érdekében, hogyan kívánják az óvónők a gyermekcsoport és benne az egyes gyermekek fejlesztését megvalósítani. Ez a tudás, különösen a szakképzett dajkák esetében megsokszorozhatja a felnőttektől kiinduló nevelő hatásokat.

16. 2. A család és az óvoda

Minden ember életében nagy jelentősége van a családi életnek. Nem mindegy milyen környezetben éljük meg gyermekkorunkat. A szülők szeretete, hite átöröklődik, és mélyen belénk táplálja azt a szándékot, hogy az átélt harmóniát minden téren megteremtsük. Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését. A családi életet tiszteletben kell tartanunk, abba illetéktelenül nem avatkozhatunk bele, a család felelősségét nem vállalhatjuk át, de a gyermekek harmonikus fejlődése érdekében meg kell találnunk az együttműködés változatos formáit, melyek a család és az óvoda közötti jó kapcsolatot elmélyíthetik. Az együttműködésbe igyekszünk bevonni az egész családot, szülőket, testvéreket, nagyszülőket.

Meg kell ismerni egymás szokásait, nevelési elveit, értékrendjét. Az óvónőnek éreztetnie kell az őszinte „odafordulást”, segítészándékot, alkalmazni a megértő, belátó, türelmes, ráérző, partneri empátiát. A kapott információkat mindenkor bizalmasan kezeljük.

Minden esetben figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait, és olyan gyakorlatot érvényesítünk, amelyben a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait alkalmazzuk. Az együttműködés változatos formáit alkalmazzuk.

Kapcsolattartási formák:

- Beiratkozás:
  - anamnézis felvétele
  - az óvodai életbe történő betekintés lehetőségének biztosítása
- Családlátogatás szükség esetén
- Beszoktatás
  - a gyermek közösségbe történő beilleszkedésének segítése
- Napi kapcsolat
- Szülői értekezlet, fogadóóra (az óvoda és a csoport életével kapcsolatos információk megbeszélése évente kétszer)
- Közös ünnepek, rendezvények
- Nyílt napok (a gyermek, a család, a nevelőtestület tagjai kapcsolatának erősítése – közösségépítés)
- Családi vasárnap a templomban
  - kapcsolattartás a gyülekezettel
  - ismerjék meg a gyermekek a templom sajátos hangulatát
  - érezzék meg az együtt imádkozás fontosságát
- A szülők közössége véleményével, otthoni tapasztalataival, javaslataival segíti a pedagógusok és az óvoda szakmai munkáját. Képviselőik útján véleményt fogalmaznak meg, javaslatot tesznek a nemzeti köznevelési törvényben nevesített esetekben, mely jogukról előzetesen tájékoztatást kapnak.
- Faliújságon közzé tett információk

16. 3. Kapcsolat a fenntartóval

Fenntartóval

Intézményünk fenntartója Debrecen-Bánki Református Egyházközség

A fenntartó és az óvoda vezetése szoros együttműködésben munkálkodik az óvodáskorú gyermekek és az óvoda érdekeit képviselve.

Kapcsolattartó: az intézmény képviselőjére jogosult személy (intézményvezető) és az Ő által megbízott személy

A kapcsolattartás tartalma: az intézmény optimális működtetése, a fenntartói elvárásoknak való megfelelés, illetve az intézmény érdekeinek képviselete.

Az intézmény és a fenntartó kapcsolata folyamatos, mely kiterjed

- az intézmény működtetésével, működtetésével összefüggő feladatok ellátására
- az intézmény alapdokumentumainak előterjesztésére, ha erre szükség van
- az intézmény pénzügyi-gazdálkodási tevékenységére
- az intézmény gazdálkodási, törvényességi ellenőrzésére
- az intézmény szakmai munkájának eredményességére, a szakmai munka értékelésére,
- a program alapján végzett értékelések nyilvánosságra hozására

A kapcsolattartás formái

- szóbeli tájékoztatás
- beszámolók, jelentések
- egyeztető tárgyaláson, értekezleten, való részvétel
- a fenntartó rendelkezéseinek átvétele, végrehajtása
- speciális információ szolgáltatás az intézmény működéséhez, gazdálkodásához, szakmai munkájához kapcsolódóan
- statisztikai adatszolgáltatás
- az intézmény működésének és tartalmi munkájának értékelése

- a fenntartó által szervezett közösségi rendezvényeken való részvétel,
- A fenntartó meghívása az óvoda rendezvényeire,

Gyakoriság: éves munkaterv és szükség szerint

16. 4. Kapcsolat a gyülekezettel

Kapcsolattartó: Az egyház képviselőivel az intézményvezető és az Ő által megbízott személy tartja a kapcsolatot.

A kapcsolat tartalma: Óvodánk kapcsolata a gyülekezettel élő, gyermekeink rövid szolgálatokat végeznek az ünnepek alkalmával a templomban, az óvodai ünnepekre pedig, alkalmasszerűen meghívjuk lelkészeinket és a presbitérium tagjait. Minden évben ellátogatunk a templomba több alkalommal is, amikor a gyermekek a templombelső terével ismerkednek, meghallgatják az orgona hangját, együtt énekelünk, imádkozunk. Kérdéseket tehetnek fel, beszélgetnek a lelkipásztorral, aki figyelmüket ráirányítja a templomban láthatókra, elmondja és megmutatja nekik a keresztelestükkor mi, és hogyan, miért történt. Középről megismerhetik mindent.

Ünnepi alkalmakra a gyülekezet tagjai, lelkipásztorai is meghívják nemcsak a szülőket, hanem a nagyszülőket és testvéreket is. Lehetőséget adunk arra, hogy a gyülekezeti tagok megismerhessék nevelőmunkánkat, s felismerve a szolgálat fontosságát segítsék azt.

A gyülekezetben, mely hívő emberek közössége a gyermekeknek is helye van. Személyes példát kell adnunk Isten iránti szeretetünkről, bizalmunkról. A gyermekben örömet és megerősítést eredményez, ha ismerős bibliai történeteket hall. Éppen ezért szeretnénk, ha óvodás korú gyermekeink bekapcsolódnának a gyermek istentiszteletekbe.

A szülők – intézmény- gyülekezet közötti kapcsolat kiépítése, és a szülők gyülekezetbe való bekapcsolódásának segítése, alkalmak, lehetőségek felajánlása a keresztyén értékrend és református hitünk jellemzőinek megismerésére, átadására. Ezek az alkalmak segítséget kívánnak nyújtani a gyermeküket keresztyén módon nevelni kívánó szülőknek.

16. 5. Kapcsolat a társintézményekkel, bölcsődével, iskolával

- Általános Iskola

Az óvoda vezetője, pedagógusai kapcsolatot tartanak a Debrecen-Bánki Református Iskola igazgatójával, pedagógusaival. A kapcsolattartás célja az iskolába lépő gyermekek beilleszkedését megkönnyítő együttműködés kialakítása.

Kapcsolattartó: az óvoda vezetője

A kapcsolat tartalma: a gyermekek iskolai beilleszkedésének segítése az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése.

A kapcsolat formája: kölcsönös látogatás, szakmai fórum, rendezvényeken való részvétel, szülői értekezlet.

- pedagógusok szakmai programjai
- óvodások iskolával való ismerkedése
- ünnepélyeken, szakmai programokon való kölcsönös részvétel
- értekezletek
- volt óvodásokkal kapcsolatos után követéses vizsgálat

Gyakoriság: nevelési évenként az iskolai beiratkozás előtt, illetve nevelési évenként az első félévet követően. Az óvoda biztosítja, hogy az információit a szülők felé továbbítja.

- **CSANA (Bölcsőde)**

Kapcsolattartó: az óvodavezető

A kapcsolat tartalma: a gyermekek óvodai beilleszkedésének segítése a bölcsőde–óvoda átmenet megkönnyítésével.

A kapcsolat formája: kölcsönös látogatás, illetve az óvodánkba érkező, bölcsődéből jövő gyermekek esetében, az érintett bölcsődével való kapcsolatfelvétel szükség esetén.

Gyakoriság: igény esetén, látogatás nevelési évenként az óvodai jelentkezés előtt

16.6. Kapcsolat a munkánkat segítő intézményekkel

Pedagógiai Szakszolgálatok

HBM Pedagógiai Szakszolgálat és Pedagógiai Szakmai Szolgáltató Intézet

Református Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény debreceni Tagintézménye

Kapcsolattartó: az óvoda vezetője

A kapcsolat tartalma: a gyermekek speciális vizsgálata, egyéni fejlesztése, a beiskolázás segítése, valamint tanácsadás nevelési kérdésekben.

A kapcsolat formája: vizsgálat kérése, kölcsönös tájékoztatás, esetmegbeszélés, konzultáció, szülői értekezleten való részvétel.

A kapcsolattartás formája elsősorban eseti, mely kiterjed

- a gyermek fejlettségével, személyiségével, magatartásával összefüggő szakvélemény megkérésére
- az iskolai alkalmasság, felkészültség megállapítására
- a gyerekek Nevelési Tanácsadóban történő fejlesztésére, foglalkozására
- az óvodavezető, a fejlesztőpedagógus konzultációs kapcsolatot tarthat a Nevelési Tanácsadóval a vizsgálatra küldött, vagy fejlesztő foglalkozásokon résztvevő gyermekekkel kapcsolatban.

Gyakoriság: nevelési évenként a beiskolázást megelőzően, illetve a fejlesztőpedagógus, logopédus és óvónők jelzése alapján szükség szerint.

Gyermekjóléti Szolgálattal, Családsegítő Szolgálattal, Gyámügyi Hivatallal

Kapcsolattartó: óvodavezető, óvodai szociális segítő

A kapcsolat tartalma: a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése, esélyegyenlőség biztosítása, prevenció.

A kapcsolat formája, lehetséges módja: esetmegbeszélésen, előadásokon, rendezvényeken való részvétel segítség kérése a Gyermekjóléti Szolgálattól, ha a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, valamint minden olyan esetben, amikor a gyermekközösség védelme miatt ez indokolt.

- a Gyermekjóléti Szolgálat értesítése - ha az óvoda a szolgálat beavatkozását szükségesnek látja,
- amennyiben további intézkedésre van szükség, az óvoda megkeresésére a Gyermekjóléti Szolgálat javaslatot tesz arra, hogy az óvoda a gyermekvédelmi rendszer keretei között milyen intézkedést tegyen,
- esetmegbeszélés - az óvoda részvételével a szolgálat felkérésére,
- közös intézkedési terv kidolgozása a hátrányos helyzet csökkentésére, prevenciójára,

- szülők tájékoztatása (a Gyermekjóléti Szolgálat címének és telefonszámának intézményben való kihelyezése), lehetővé téve a közvetlen megkeresését.

Gyakoriság: szükség szerint.

Az óvoda orvosával, védőnőjével, gyermekfogászáttal

Kapcsolattartó: az óvoda vezetője

A feladatellátásra szóló megállapodást az óvodavezető jogosult megkötni az egészségügyi szolgáltató képviselőjével.

A kapcsolat tartalma: a gyermekek egészségügyi ellátását és az egyéb iskola-egészségügyi feladatokat végző szervezet, az óvodavezetővel egyeztetett rend szerint, együttműködve végzi a preventív munkát. A védőnő feladatkörébe tartozó feladatokat egyezteti. Segíti az óvoda pedagógiai programját képező testi, lelki, mentális egészség fejlesztését és a gyermeket veszélyeztető bántalmazás megelőzését. Az intézmény teljes körű egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatait koordinált, nyomon követhető és mérhető, értékelhető módon kell megtervezni a helyi pedagógiai program részét képező egészségfejlesztési program keretében.

A kapcsolat formája: egészségügyi vizsgálat, szűrés, beutalás kezelésre, konzultáció, dokumentumelemzés.

Gyakoriság: nevelési évenként a feladatra szóló megállapodás tartalma szerint.

Az alkalmazottak alkalmassági munkaegészségügyi vizsgálatát végző szolgáltatás tekintetében a munkába állás előtti orvosi vizsgálatra és az időszakos orvosi vizsgálatra történő beutalás az óvodavezető kötelessége, a vizsgálaton való részvétel kötelessége pedig az alkalmazotté.

16.7. Külső szakmai kapcsolatok

Református Pedagógiai Intézettel

Elvei

- A keresztyén értékrend szerinti magas színvonalú nevelés érdekében törekszünk a nevelőhatások egységesítésére, a református tartalmak erősítésére, a pedagógus hivatás megújítására.

Tartalma

- A pedagógusok szakmai és mentálhigiénés támogatása a RPI által nyújtott szolgáltatások igénybevétele útján.

Formái

- Pedagógus továbbképzések, szaktanácsadás igénybevétele, előadásokon, konferenciákon való részvétel, határon túli óvodákkal történő kapcsolatalakítás támogatása, szakmai kiadványok, publikációk megjelentetése, pedagógiai adatbázisok igénybevétele, pedagógus minősítések és az országos pedagógiai, szakmai ellenőrzésekre való felkészülés és lebonyolítás segítése, szakmai dokumentumok készítésében segítségadás, esetenként kutatási, elemzési célú szakmai információk cseréje.
- A vezető lehetőség szerint rendszeresen részt vesz az Országos Óvodavezetői Értekezleten

Kapcsolat a magyar református óvodákkal

Elvei

- A pedagógusok módszertani kultúrájának fejlesztése érdekében rendszeres szakmai együttműködésre, tapasztalatcserére, nyitottságra törekszünk más hazai református óvodákkal.

Tartalma

- A pedagógiai gyakorlati tapasztalatok átadása.

Formái

- Hospitálások szervezése, szakmai előadások, jó gyakorlatok bemutatása, szakmai anyagok kidolgozása.

Kapcsolat a határon túli református óvodákkal

- A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.
- A kapcsolatépítés során a hasznosítható tapasztalatok, módszerek és pedagógiai tartalmú információk átadása, valamint a környező országokban működő magyar református óvodák pedagógusainak keresztyén értékek mentén történő értékteremtése valósul meg.
- Lehetőség szerint a minden évben megrendezésre kerülő Református Óvodák Kárpát-medencei Szakmai Találkozásán való részvétel a nevelőtestület részéről.

Kapcsolat a közművelődési intézményekkel

Gyermek programokat ajánló kulturális intézményekkel, szolgáltatókkal

Kapcsolattartó: az óvoda vezetője

A kapcsolat tartalma: színvonalas gyermek műsorok, előadások szervezése, lebonyolítása.

A kapcsolat formája: intézményen belül, és intézményen kívüli kulturális programok látogatása a gyermekekkel, illetve ajánlása a szülők felé.

Gyakorisága: alkalmanként

Az óvoda kapcsolatépítő munkáját akkor tekintjük eredményesnek, ha:

- a gyermekek jogai, mindenképp felett álló érdekük érvényre jut,
- óvodás éveik alatt minden segítséghez hozzájutnak személyiségük optimális fejlődéséhez,
- a szülők ismerik és elismerik, elégedettek az óvodában folyó nevelőmunkával,
- partnereink érzékelik és elismerik törekvéseinket a nyitottság és folyamatos együttműködés és terén,
- a pedagógusok szakmai tudása, látóköre folyamatosan gyarapszik, annak eredményeként nevelőmunkájuk napi gyakorlatában megjelenik a megszerzett tudásuk.

17. Megemlékezések, ünnepek

Keresztyén óvodánkban a gyermekek nevelésének egyik sajátos eszköze a jól előkészített és szervezett ünnepség, mely pedagógiai szempontból kiemelt lehetőséget kínál a nevelésnek. Gondolunk itt a sokszínű tevékenységi lehetőségekre, az érzelmi-esztétikai élmények hatására, a hagyományok ápolására, kultúránk megismertetésének lehetőségeire vagy a közösségi érzések széles skálájának megmutatkozására.

A református egyházban kialakult szép rendet kívánjuk megőrizni és továbbadni, mert történelmünk kiemelkedő eseményeinek átörökítése gyermekeink számára jövőnk záloga. Óvodánk jellemző arculatának kialakításához nagymértékben hozzájárul az ünnepek sajátos gyakorlásának kialakítása. Hagyományteremtésünk célja, hogy az óvodánkat választó családok közelebb kerülhessenek a református egyházhoz, az óvoda minden dolgozójához, és nem utolsósorban egymáshoz.

Az óvodai ünnepek nyilvánosságuk miatt jó lehetőséget nyújtanak számunkra a szülőkkel való nyílt párbeszéd, szoros együttműködés megvalósítására, sajátos, egyéni arculatunk megteremtésére és megmutatására is. Az ünnepeken, rendezvényeken keresztül munkánkról hű képet alkothatnak a szülők és az érdeklődők. Arra is lehetőséget adnak ezek az alkalmak, hogy a szélesebb nyilvánosság számára is megmutatkozzon óvodánk, mely a helyi viszonyok és helyi lehetőségek pozitív irányú befolyásolásának erősödését segítheti.

Az ünnepek, ünnepnapok kiemelkednek a hétköznapjainkból. Ezek a napok mélyebb érzelmeket váltanak ki gyermekekből, felnőttekből egyaránt. Óvodánkban bármilyen formában és bármilyen tartalommal ünnepelünk, mindig a gyermek van a középpontban. Az ünnepet, a szervezést illetően többféle formában valósítjuk meg.

Három nagy ünnepkört tartunk számon:

- Karácsonyi ünnepkör (advent első vasárnapjától, húshagyó keddig)
- Húsvéti ünnepkör (hamvasztó szerdától, áldozócsütörtökig)
- Pünkösdi ünnepkör (áldozócsütörtöktől, advent első vasárnapjáig).

Ünnepeink egy részét megemlékezés formájában visszük közel a gyerekekhez és a hittanfoglalkozások keretében beszélgetünk az ünnepekhez kapcsolódó eseményekről.

Óvodai életünk hagyományos ünnepei:

Ősz:

Szüreti mulatság:

- közös mustkészítés
- színes programok, vetélkedők
- kézműves tevékenységek
- óvodapedagógusok mese előadása
- vásár

Október 31.

Reformáció ünnepe

Tél:

Mikulás:

Ünnepünk fénypontja, hogy „igazi Mikulás” hozza az ajándékot. A gyermekek megismerik Miklós püspök történetét.

Advent

(Jézus Krisztus születését megelőző négy hét)

Óvodánk nagy hangsúlyt fektet az adventre. Célunk, hogy a gyermekek ismerjék meg, és úgy éljék át a biblikus adventet, mint Jézus krisztus születésének várását.

A december hónap a készülődés jegyében telik, melynek keretében:

- Adventi kézműves napot szervezünk, melyre a szülőket is meghívjuk (koszorút, képeslapot, ajándékcscskót, mécesst stb. készítünk).
- Adventi naptárt vagy házikót készítünk, melynek segítségével közösen figyelemmel kísérik az ünnep közeledtét

Karácsonyi ünnepünket a szeretet, a családhoz való kötődés hangulatával készítjük elő. Törekedünk arra, hogy a gyerekek megértsék a karácsony lényegét, hogy Jézus Krisztus megszületésének, Isten testet öltésének ünnepe.

Télbúcsúztató ünnepünk, a **Farsang**. Februárban tarjuk Farsangunkat, melynek lényege, a beöltözés, a vidám hangulat, közösségformálás és hagyományápolás.

Megszervezésénél arra figyelünk, hogy ne essen bele a böjti időszakba.

Előkészületek során:

- álarcozat, szemüvegeket, díszeket készítünk
- a csoportszobát feldíszítjük

Farsang napján a gyermekek, felnőttek jelmezt öltenek, s az egész nap a mulatozás jegyében telik. Megjelenő gyermeki tevékenységek: versenyjátékok, gyorsaságot, ügyességet fejlesztő játékokat játszunk

Tavaszi:

Nemzeti ünnepeink közül a **Március 15.**-ét ünnepeljük meg. Arra törekszünk, hogy az ünnep jelképein keresztül (zászló, kokárda, csákó) megérintsük a gyermek lelkét, s ezáltal érzelmileg kötődjék az ünnephez.

Virágvasárnap

Jézus Krisztus bevonulása Jeruzsálembe

Nagypéntek

Az óvoda munkatársainak megemlékezése Jézus keresztre feszítéséről.

Húsvét:Jézus Krisztus feltámadásának ünnepe

A nagypéntek megelőzi a húsvét ünnepét, ám mi az örömhírré tesszük a hangsúlyt, Jézus Krisztus feltámadott, így a gyermekekben nem keltünk félelmet, és az igazságot sem torzítjuk el. Az ünnepet megelőző időszakban a gyermekek tevékenységei lehetnek locsolkodás, tojásfestés hagyományainak ápolása - a csoportokban tojásfestéssel, tavaszi ágak hajtásával, teremdíszítéssel, locsolóversek, mondókák tanulásával, locsolkodással ünnepeljük a tavasz és a természet újjáéledésének ünnepét.

A mennybemenetel ünnepe

Jézus erejéről, visszajöveteléről szól a bibliai tanítás.

Pünkösöd

Amikor Jézus eltűnt a Tanítványok szeme elől Istenhez ment vissza, ezáltal a szívünkbe költözött. Jelenlétét mindennap érezhetjük, ha szeretettel fordulunk társaink felé, örömet okozunk egymásnak, ezzel örömet szerezve magunk számára is.

Anyák napja: Az életet és szüleinket Istentől, kaptuk, neki tartozunk hálát adni az Édesanyákért. Ezt a jeles eseményt óvodánkban is megünnepeljük, gyermekek által készített ajándékkal, énekkel, verssel.

Gyermeknap: Egész napos óvodai rendezvény színes programokkal.

Évzáró: Műsorunkban az év közben tanult dalokat, verseket, meséket, óvodában is énekelhető egyházi énekeket, bibliai történeteket adnak elő a gyerekek.

Fontos szempontunk, hogy kerüljük az erőltetett, színpadias szereplést, ehelyett játékosan, felszabadultan mutatják be a gyermekek rövid kis műsorunkat.

Ballagás: az iskolába készülő nagycsoportosok ünnepi hangulatban elbúcsúznak óvodánktól. A nagyokat a kis és középső csoportosok búcsúztatják néhány kis verssel, dallal. Az ünnep végén a csoportszobákban megvendégeljük a gyermekeket. Az évzáró és a ballagás egy rendezvény keretein belül történik.

A gyermekek **név és születésnapját** minden alkalommal megünnepeljük. Lényege, hogy bensőséges, érzelem dús, rövid legyen. A gyermeket apró kis ajándékkal lepjük meg.

Fontosnak tartjuk, hogy ezekbe a közös programokba amennyire lehetőség van rá, bevonjuk az óvoda valamennyi dolgozóját.

Minden közös ünnepünk során lehetőséget adunk arra, hogy az érdeklődő szülők, nagyszülők bekapcsolódhassanak programjainkba.

Felhasznált irodalom

- Kövér Sándorné, dr. Papp Lászlóné, Váradi Gáborné: A Református Óvodai Nevelés Keretprogramja. Református Köznevelési és Közoktatási Intézet, 1998.

A programunk készítésénél építettünk az
- az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjára
- a Református Óvodai Nevelés Keretprogramjára
- a Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Programra.

Szabadi Edit: Pedagógiai Program

A Pedagógiai Program érvényességével , módosításával, nyilvánosságával kapcsolatos szabályok

A pedagógiai program érvényességi ideje

A Pedagógiai Program a fenntartó jóváhagyása után válik érvényessé, és a következő elfogadott módosításig van érvényben.

A pedagógiai programban értékelése, felülvizsgálata

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.

- A nevelők szakmai munkaközösségei minden nevelési év végén írásban értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.

A pedagógiai program módosítása

- **A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet**
  - az intézményvezető
  - a nevelőtestület bármely tagja
  - a szülői szervezet
  - az intézmény fenntartója.

- **A pedagógiai program felülvizsgálatának és módosításának indokai**

Kötelező:

- jogszabályváltozás
- a fenntartó által meghatározott feladatváltozás

Lehetséges:

- sikeres innováció eredményeinek beépítése
- minőségfejlesztési munka eredményeinek beépítése, illetve kevésbé eredményes elképzelések elhagyása

A pedagógiai program módosításának módja, lehetséges indokai:

A dokumentum nem kötelező felülvizsgálatát és módosítását a felmerülő igények és lehetőségek alapján írásbeli előterjesztés után az intézményvezetés kezdeményezheti, a nevelőtestület 50 + 1%-os támogatás jóváhagyása mellett.

- A pedagógiai program a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.
- A pedagógiai program a jóváhagyását követően – szeptember első napjától kerül bevezetésre.
- A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala, az elérhetőségéről való tájékoztatás – az év eleji szülői értekezleten történik.
- A szülők számára az óvoda a nyitva tartási időszakban biztosítja a korlátozás nélküli hozzáférést a pedagógiai programhoz.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

- Az óvoda pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.
- A pedagógiai program egy-egy példánya megtalálható

- Az intézmény fenntartójánál
- Az intézmény irattárában
- Az intézményvezetőnél (irodájában)

Legitimációs záradék

A Debrecen-Bánki Református Óvoda Pedagógiai Programját az Óvoda nevelőtestülete a törvényi változásoknak megfelelően módosította és elfogadta.

Debrecen-Bánk, 2019.

PH.

.....
óvoda vezetője

.....
nevelőtestület tagjai

.....
nevelőtestület tagjai

.....
nevelőtestület tagjai

Nyilatkozatok

A **szülői képviselet** a Pedagógiai Program elfogadásához magasabb jogszabályban meghatározott kérdések rendelkezéséhez a véleményezési jogát korlátozás nélkül, a jogszabályban meghatározott határidő biztosításával gyakorolta. A dokumentummal kapcsolatban ellenvetést nem fogalmazott meg.

Kelt: ..... év ..... hó ..... napján

.....
A szülői szervezet elnöke

A Debrecen-Bánki Református Óvoda pedagógiai programját **jóváhagyom**.

A legitimált pedagógiai program a fenntartóra nézve az elfogadott éves költségvetésen túl többletköltséget nem jelent.

Keltezés

.....
lelkipásztor

.....
gondnok

